

ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
ΑΡΙΣΤ. Θ. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥΣ (γεωπόνος)

ΕΤΟΣ ΙΣΤΟΝ - ΑΡΙΘ. 173

15 Σεπτεμβρίου — 1926

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ Ἑλληνικὴ κτηνοτροφία.— Συγκριτικὴ μελέτη τῶν φυσικῶν φωσφορικῶν λιπασμάτων καὶ ὑπερφωσφορικῶν.— Σιτάρκεα καὶ χημικὰ λιπάσματα.— Κομμίσεις ἢ καρμῖνος.— Ρετινολαδί.— Μία Γεωργικὴ πνοή.— Μακεδονικὴ καλλιέργεια.— Καὶ πάλιν οἱ ἀποδεικτικοὶ ἄγροί.— Ἀλληλογραφία.

Ο ΕΠΟΙΚΙΣΜΟΣ ΕΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

ΤΟ ΜΕΓΑ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

Τηλ. Διεύθ. «ΤΕΧΝΙΚ» ΙΑΡΤΡΕΥΣΙΑ ΤΩ 1899 'Αριθ. Τηλ. 1-26

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΑΧΑΡΙΟΥ & ΣΙΑ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

54 — ΑΘΗΝΑΙ ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 54

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΣ ΚΑΤΗΡΤΙΣΜΕΝΟΝ

ΤΕΧΝΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΝ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΙΝ

Έργων δια πάσα βιομηχανία, Ηλεκτρικών σταθμών Δίεξελ, Ατμομηχανών, Ατμολεβήτων, Ψυγείων, Ελασουργείων, Γεωργικών Μηχανών και Έργων.

Παρακαταθήκη Ειδικών Σκευαίων Πυραυλοκτόνων, Εντομοκτόνων, Απολυμαντικών

Δια την γεωργίαν και δένδροκομίαν

Σέλιον—Νοσφράξεν, Καπορίτ, Άρσεν, Σολμπάρ, Ούσπουποδν, Τομελόν, του αποκλειστικώς δια την Ελλάδα αντιπροσωπευμένου.

I. G. FARBENINDUSTRIE A. G. HOECHST ΠΡΩΗΝ BAYER

Πώλησις δια των ανά την Ελλάδα αντιπροσώπων της Εταιρείας Χημικών Προϊόντων και Λιπασμάτων και των Ένώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών.

ΤΗΛΕΓΡ. ΔΙΕΥΘ. "ΙΚΟΤΕΚΤ",

ΑΡΙΘ. ΤΗΛ. 10-89.

"ΤΕΚΤΩΝ",
ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡ. 15.000.000

ΑΘΗΝΑΙ: ΓΩΝΙΑ ΣΤΑΔΙΟΥ ΚΑΙ ΣΑΝΤΑΡΟΖΑ

ΜΕΛΕΤΑΙ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ —
— ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΠΑΝΤΟΣ ΕΡΓΟΥ ΕΚ ΜΠΕΤΟΝ—ΑΡΜΕ.—
ΚΕΝΤΡΙΚΑΙ ΘΕΡΜΑΝΣΕΙΣ.—ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ.—ΥΔΡΑΥΛΙΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ κ.τ.λ.—ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΣΙΜΕΝΤΟΣΩΛΗΝΩΝ.—
ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ ΘΕΡΜΑΣΤΡΩΝ ΜΑΓΕΙΡΕΙΩΝ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ κ.τ.λ κ.τ.λ. —

Ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Είς τὸν ζητούντα πέμπεται ΔΩΡΕΑΝ

Διευθυντής: ΑΡΙΣΤ. Θ. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥΣ γεωπόνος

Γραφεία ἐν Ἀθήναις, ὁδὸς Σταδίου ἀρ. 33

ΤΑ ΧΗΜΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΕΙΣΚΡΟΜΜΤΑΙΑ

Κρομμύδια λιπανθέντα με τὸν τύπον 6-8-8 ἔδωκαν θαυμάσια ἀποτελέσματα. Ὅντιν κρομμύδια λιπασμένα ἔξογισαν ὀκ. 2 1/2

(Βλέπε εἰς τὴν στήλην τῆς ἀλληλογραφίας τὴν πρὸς τὸν Κον Α. Βεράκον ἐπιστολὴν τοῦ καλλιεργήσαντος τὰ κρομμύδια κυρίου Γ. Παπαγιαννοπούλου, ἐκ τῆς κομποπόλεως Θεολόγος Σπάρτης).

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Ὁ βίος ἐν Ἑλλάδι κατήντησεν υπερβολικὰ ἀκριβὲς διὰ πολλοὺς λόγους, μετὰ τὸν ὅποιον ὁ ἐλιγώτερον σπουδαῖος, βέβαια, δὲν εἶναι ἡ ἐλλειπὴ κατάστασις, εἰς τὴν ὅποιαν ἐδρiscεται ἡ κτηνοτροφία μας, τῆς ὁποίας τὰ προϊόντα ἀποτελοῦν μίαν ἀπὸ τὰς βάσεις τῆς διατροφῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ ἐλλειπὴ τῆς κτηνοτροφίας μας πολλαπλῶς ἐπιδρά ἐπὶ τῆς ἀκρίβειας τοῦ βίου· προχείρως ἀναφέρομεν: α) Τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν παραγομένων προϊόντων τῆς πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς καταναλώσεως (ζήτησις μεγάλη, προσφορά μικρά· συνέπεια: ὑπερτίμησις).

β) Πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς μεγάλης ζήτησεως τῶν κτηνοτροφικῶν προϊόντων προσφυγὴ εἰς τὰς ξένας ἀγοράς πρὸς εἰσαγωγὴν τῶν λιπόντων κτηνοτροφικῶν προϊόντων· συνέπεια: ἐξαγωγή χρυσοῦ,

ἐπομένως ὑποτίμησις τοῦ ἔθν. νομίσματος — λίρα Ἀγγλίας σήμερον τιμᾶται 400 δραχμαὶ καὶ ἀνω.

γ) Ἡ βάρβαρος κατάστασις τῆς κτηνοτροφίας μας ἐπιφέρει μεγάλην σπατάλην γῆς· διότι ἀπαιτοῦνται 5—10 στρέμματα γῆς διὰ τὴν διατροφήν ἑνὸς μόνου προβάτου διὰ τοῦτο δέ, ἐν ἡ Ἑλλάς κατοικεῖται ἀραιότατα, (47 κάτοικοι κατὰ τετραγωνικὸν χιλιόμετρον· ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ ἐν Βαλγίῳ ἀνέρχεται εἰς ὀπερτρακοσίους κατοίκους κατὰ τετραγωνικὸν χιλιόμετρον), ὅλοι οἱ ἀγρόται — συχνὰ δὲ καὶ οἱ ἐπίσημοι — παραπονοῦνται διὰ τὴν στενότητα χωραφίων.

δ) Ἡ βάρβαρος αὕτη κατάστασις τῆς κτηνοτροφίας μας ἐπιφέρει — ὀρθότερον ἐπιβάλλει — ἀκατονόμηστον σπατάλην τῶν δευτερευόντων προϊόντων τῆς κτηνοτροφίας, ἰδίως τῆς κόπρου, τῆς ὁποίας τόσον μεγάλην ἀνάγκην ἔχουν οἱ ἑλληνικοὶ ἀγροί.

Ὅλα αὗτα εἶναι πολὺ γνωστά, ὅσα δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην ἰδιαίτερας ἀναπτύξεως· ὅλοι ἐν γένει — χωρὶς καμμίαν ἀντίρρῃσιν — ἀναγνωρίζουν, ὅτι ἡ κτηνοτροφία μας διενεργεῖται — πλὴν ἐλαχί-

στων εξαιρέσεων—κατά τρόπον τελείως θάρβαρον κατά συστήματα προϊστορικά ή, τουλάχιστον, μεσαιωνικά: νομαδική κτηνοτροφία—χύδην βοσκή—χρησιμοποιήσεις μόνον του αυτοφυούς χόρτου, χωρίς να υποβοηθήται—αν όχι και να εξαναγκάζεται—ή γή να παράγει περισσότερον χόρτον, διά του οποίου δύνανται να διατρέφονται σημαντικώς καλλίτερα πολυαριθμότερα ζώα.

Όλα αυτά τα βάρβαρα—τά υπερβάρβαρα—συστήματα της εκμεταλλεύσεως του κτηνοτροφικού πλούτου μας πρέπει τελείως να εκλείψουν και να αντικατασταθούν με συστήματα εκμεταλλεύσεως περισσότερο πολιτισμένα, περισσότερο συνζέοντα προς τας σημερινάς ανάγκας του έθνους μας και προς τας εθνικάς και κοινωνικάς υποχρεώσεις μας.

Η Έλληνική γή πεινα

Ο έκ του σύγγενος εξετάζων τους ελληνικούς αγρούς, τα λειβάδια μας, τα βουνά μας και εν γένει τους χορτοπαργαγωγούς τόπους μας, εύκολα, εύκολοτα, πείθεται, ότι η χώρα μας είναι εξητλημένη τελείως εις θρεπτικά των φυτών υλικά, και ιδίως εις φωσφορικά. Δεδομένου ότι οι αγρόται μας εν γένει και αυτοί δε οι κτηνοτρόφοι μας αναγκάζονται την εξάντλησιν αυτήν των γαιών—καλλιεργουμένων ή βοσκουμένων—τάς οποίας εκμεταλλεύονται—την εξάντλησιν δε ταύτην χαρακτηρίζουν με την γραμμικήν έκφρασιν των **ή γή κοινούσθηκε**, ή κούρασις αυτή δεν είναι τίποτε άλλο παρά πείνα, έλλειψις θρεπτικών υλικών, διά της καταρρέσεως των οποίων το φυτόν θα παραγάγη προϊόντα χρήσιμα εις τον γεωργόν· τα υλικά ταύτα (ζώον, φωσφορικά, άζώο, κάλι) είναι αι απαραίτητοι πρώτοι υλικοί, τας οποίας καταργάζεται το φυτόν.

Τούτου δοθέντος, το πρόβλημα της βελτιώσεως της κτηνοτροφίας μας θαυμάσιος απλοποιείται· διότι η λίπανσις των χορτοπαργαγωγών τόπων θα επιφέρει την αύξησιν του ποσού και την βελτίωσιν του ποσού των τροφών των ζώων μας· ή άγρονομος δέ τροφή καλλίωσις ποιότητος είναι ή πρώτη και κυριωτάτη βάσις πάσης κτηνοτροφικής βελτιώσεως.

Άνευ άφθόνου τροφής άρίστης ποιότητος, είναι αι άλλαι ζωοτεχνικάι μέθοδοι της βελτιώσεως των κτηνών δεν δύνανται να δώσωσιν ίκανοποιητικά αποτελέσματα.

Αλλά δυστυχώς, ή απλή αυτή μέθοδος της διά λίπάνσεως των χορτοπαργαγωγών εκτάσεων, βελτιώσεως της κτηνοτροφίας μας δεν είναι εφαρμόσιμος—τουλάχιστον εις μεγάλην κλίμακα—εφ' όσον ύφισταται παρ' ήμιν ή χύδην βοσκή^(α) και ή νομαδική κτηνοτροφία.

Τά δύο ταύτα συστήματα της εκμεταλλεύσεως (καρπώσεως) των ζώων μας πρέπει, απαραίτητως, να εκλείψουν και να αντικατασταθώσι διά των μεθόδων, τας οποίας διδάσκει ή επιστημονική ζωοτεχνία και τας οποίας μεταχειρίζονται όλα τα πολιτισμένα Έθνη.

Η χύδην βοσκή και ή νομαδική κτηνοτροφία, μόνον παρ' ήμιν και εν Τουρκία ύφισταται· παντού άλλοι ή τελείως καταργήθησαν ή έπαισθητότατα έβελτιώθησαν.

Παλαιοί σκέψεις και προτάσεις

Πρό πολλών ετών—πρό ενός τετάρτου αιώνα—ασχολήθειε διά το ύπ' όψιν μας ζήτημα έγγραφα εις έκθεσιν μου προς το Υπουργείον των Έσωτερικών, —της 17.9.1901 ύπ' αριθ. πρωτοκ. 515—προκειμένου περί της διαθέσεως των εν Θεσσαλία κτημάτων Στεφάνοβικ, τὰ εξής περί των βοσκών της Θεσσαλίας εν γένει:

Εν εκ των σπουδαιότερων αλτίων της σημερινής καχεξίας της

(α) Χύδην βοσκήν ονομάζομεν τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἔχουσιν ὅλοι οἱ κάτοικοι ἑνὸς χωρίου ἢ Κοινότητος νὰ βοσκῶσι τὰ ζῶα των, μικρὰ ἢ μεγάλα, ἐπὶ ὅλων των ἐκτάσεων, ἰδιοκτητῶν ἢ κοινοτικῶν τῶν μὴ ἐπαρκεμένων καὶ μὴ περιφραγμένων· ἑστῆσι οἱ ἰδιοκτῆται ζῶων ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ βοσκῶσι καὶ τὰ καλλιεργούμενα κτήματα μετὰ τὴν ἀποκόμισιν τῆς ἐσοδείας—καλλιμῆς—ἀμπελίας κλπ.

Τοῦ δικαιώματος τούτου ἀπολαμβάνουσιν ὅλοι οἱ κάτοικοι, εἴτε ἔχουσιν ἰδιοκτησίαν εἴτε ὄχι, εἴτε γεωργοί, εἴτε κτηνοτρόφοι, εἴτε ἐπαγγελματίαι, εἴτε παραγεννέες εἶναι.

Η ἑλλ. γεωργία ἰσχυρότατα ἠφάνθη διὰ τοῦ ἐκείνης χύδην βοσκῆς, ἥτις ἀπρηγόρησε καὶ τὴν Βουλὴν καὶ ἐνυφώθησαν μερικὲς σχετικαὶ νόμοι, ἰδίως διὰ τὸ λεκανοπέδιον τῆς Ἀττικῆς.

Καίριος εἶναι ἡ χύδην βοσκή νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν γεωργικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους.

Η χύδην βοσκή γαλλιστὶ λέγεται vaine pasture.

θεσσαλικῆς γεωργίας εἶνε ἡ χύδην βοσκή (vaine pasture), ἥτις εἶναι γέννημα τῆς φεουδαλικῆς καὶ μεγάλης διὰ μορτιῶν καλλιερ- γουμένης ἰδιοκτησίας.

Βεβαίως ἐνταῦθα δὲν εἶνε ὁ κατάλληλος τόπος τῆς ἐκθέσεως καὶ ἀναπτύξεως πάντων τῶν κακῶν, ἅτινα προξενεῖ εἰς τὴν ἐν γένει γεωργίαν, καὶ ἰδιαίτερος εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ὁ τρόπος οὗτος τῆς χρησιμοποίησεως τῆς αὐτομάτου ἐλαστικῆς τῆς γῆς.

Καὶ οἱ ἥμισυ οἰκείως ἔχοντες πρὸς τὰ τῆς γεωργίας εὐκόλως ἀντιλαμβάνονται τῶν κακῶν· τῶν ὁποίων πρόξενος γίνεται ἡ χύδην βοσκή, ἥς αὐτὴ ἡ δάσις,—ἡ χρησιμοποίησις τῆς αὐτομάτου βλαστῆσεως χωρὶς αὐτὴ νὰ ὑποβοηθῆται διὰ τῆς εὐφύας καὶ τῆς ἐνεργητικότητος τοῦ ἀνθρώπου,—εἶνε ἡδὴ τελείως θάρβαρος.

Ἄλλως τε δὲ ἡ τοιαύτη βοσκή δὲν δύναται οὐδὲ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ, ὅπου ἐπικρατεῖ ἡ μικρὰ ἰδιοκτησία. Συνεπῶς ἀπαραίτητον εἶνε, παντὶ σθένει, ἔστω καὶ μετὰ, κατὰ τὰ πρώτα ἐτῆ βλάβην τῆς κτηνοτροφίας, νὰ καταργηθῇ τελείως ἡ χύδην βοσκή μὴ ἐξαιρουμένων οὐδὲ τῶν βοσκῆσιμων ἐκτάσεων τῶν γνωστῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα «περιφέρει», διότι ὁ τρόπος οὗτος τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ αὐτοφυοῦς χόρτου ὁμοιάζει ἐν τινὶ μέτρῳ πρὸς νομαδικὴν βοσκήν, ἥς τὰ μειονεκτήματα ἐν μεγάλῃ κλίμακῃ παρουσιάζει, διότι οἱ κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο ἐκμεταλλεύμενοι τὴν γῆν οὐδεμίαν πρὸς ταύτην τεχνικῶν χορτοπαργαγωγῶν ἐκτάσεων (τριφύλλια κλπ.) ἔχουσιν, ὅχι πλέον πρὸς πλουτισμὸν αὐτῆς, ἀλλ' οὐδὲ καὶ συντήρησιν τῆς φυσικῆς γονιμότητός της· ἐνταῦθα τελείως ἐφαρμόζε- ται τὸ «μὴ πατεσκεύετε καὶ ἀλέστε καὶ ἀλεστικά μὴ δώ- σετε».

Δύνανται μόνον νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἀπὸ κοινοῦ, δι' ὠρισμένον ἀριθμὸν ἰδιοκτητῶν διατήρησις βοῦδολεϊβάδου ἐπὶ γαιῶν, ἀνηκουσῶν εἰς αὐτοὺς τοὺς ἰδιοκτῆτας, αὐστηρῶς ἀπαγορευομένης τῆς εἰσαγωγῆς ζώων εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας ἰδιοκτησίαν εἰς τὸ βοῦδολεϊβάδον ὑπὸ τὸ πάλιν ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τοιοῦτον λειμῶνα εἰσαγομένων ζώων πρέ- πει νὰ εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ κατόχου αὐτῶν.

Τὸ ζήτημα τοῦτο, τὸ τόσον σοδάρων καὶ σπουδαῖον διὰ τὴν πρόδον τῆς γεωργίας, ἐπὶ τοσοῦτον σοδάρωτερον καθίσταται, καθό- σον ἡ πρακτικὴ λύσις αὐτοῦ παρουσιάζει μεγίστας δυσκολίας, διότι πρόκειται περὶ ἀλλαγῆς συστήματος ἀπὸ μακροτάτων χρόνων ἰσχύον- τος καὶ διδόντος ἀνευ ἐργασίας καὶ μὲ ἑλάχιστα κεφάλαια εἰσοδή- ματά τινα, ἀπὸ τὰ ὅποια ὅσον πενιχρὰ καὶ ἂν εἶναι, δυσκόλως ἀποχωρίζεται ὁ γεωργός, ὁ ὁποῖος προτιμᾷ τὸ θετικὸν πενιχρὸν καθέστὸς ἀπὸ ἀλλαγῆν ὑποσχομένην πολλὰ κέρδη ἐν τῷ μέλλοντι.

Εν τούτοις ἡ ἐξακολούθησις τῆς χύδην βοσκῆς εἶναι σπου- δαιότατον ἐμπόδιον εἰς τὴν πρόδον τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνο-τροφίας καὶ πρέπει νὰ ἐκλείψῃ. Τὸ τοιοῦτον, βεβαίως, δὲν συμφέρει νὰ γίνῃ ἀποτόμωσις καὶ θιμῶσις, ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ἥπιως ἐφαρμόζομένων εἰς ἐκάστην εἰδικὴν περίστασιν εἰδικῶν μέτρων ἀναλόγως τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους, τῶν καλλιεργητικῶν ἔξεων τῶν κατοίκων κλπ.

Οὐδεμία βελτίωσις ἔκτοτε

Ἀπὸ τῆς ἀπομακρυσμένης ταύτης ἐποχῆς (1901) δυστυχῶς, τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὸ κτηνοτροφικὸν πρόβλημά μας, ὄχι μόνον δὲν ἐβελτιώθησαν, ἀλλ' ἐν πολλοῖς καὶ ἐχειροτέρευσαν.

Δὲν εἶναι ἐνταῦθα ὁ κατάλληλος τόπος νὰ ἐξετάσωμεν τὰ αἷτια, τὰ ὅποια ἐπέφεραν τὴν χειροτέρευσιν ταύτην, σημειοῦμεν μόνον, ὅτι τὸ κτηνοτροφικὸν πρόβλημα εἶναι λίαν πολύπλοκον καὶ ἔχει ἀνάγκην μακρὰς καὶ σοδαρᾶς ἐπιμόνου μελέτης, ἀλλως ἀπὸ ἡμέ- ρας εἰς ἡμέραν ἡ κατάστασις τῆς κτηνοτροφίας μας θὰ χειροτερεύῃ· οἱ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενοι διὰ τὴν κτηνοτροφίαν μας πρέπει νὰ ἐν- νοήσουν καὶ καλὰ νὰ χωνεύσουν, ὅτι τὰ συστήματα τῆς ἐκμεταλ- λεύσεως τῶν κτηνῶν μας εἶναι ἐπιζήμια καὶ καταστρεπτικά καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς ἰδίους καὶ διὰ τὴν ἐν γένει Κοινωνίαν καὶ διὰ ἀπαραί- τητον εἶναι νὰ ἐπιδιωχθῇ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἰδίους τοὺς γεωργούς—κτη- νοτρόφους καὶ νομάδας κτηνοτρόφους καὶ νὰ ἐπιζητηθῇ ἡ ἐκ θεμε- λίων ἀλλαγὴ τῶν σήμερον κρατούντων συστημάτων ἐκμεταλλεύ- σεως τῶν κτηνῶν μας.

Όταν αὐτοὶ οἱ ἰδιοὶ πεισθῶσι περὶ τούτων καὶ μόνον τῶν ζητή- σων τὴν βελτίωσιν τῆς σημερινῆς κατστάσεως, ὑπάρχουσι μεγά- λαι πιθανότητες, ὅτι τὸ Κράτος καὶ αἱ ἀρχαὶ οὐκ ἀπολείψονται νὰ ἐκτελέ- σωσι τὸ καθήκον των καὶ θὰ ἐξέωρσι τὸν τρόπον τῆς ἀλλαγῆς τῶν σήμερον κρατούντων ἐπιζημιῶν καὶ ἐλευθῶν συστημάτων.

Εὐτυχῶς, καθ' ἃ πολλαχόθεν πληροφοροῦμαι, οἱ περισσότεροι καὶ οἱ ἰσχυρότεροι τῶν τοσελγικῶν τῆς νομαδικῆς κτηνοτροφίας καλῶς κατενόησαν τὰ κακὰ τοῦ νομαδικοῦ βίου καὶ ἤδη ἐπιζητοῦσι τὴν μόνιμον ἐγκατάστασιν των· ἂν καὶ αἱ ἀπαιτήσεις τῶν τοσελγ- κῶν τούτων, ἐν πολλοῖς, δὲν εἶναι ἀκόμη ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τοὺς

δρους τῆς ἀληθῆς πολιτισμένης κτηνοτροφίας, ἐν τούτοις, ἡ τοιαύτη διάθεσις των ἀποτελεῖ ἐν βῆμα πρὸς τὴν πρόδον.

Δυστυχῶς δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν τὸ ἴδιον διὰ τοὺς γεωργούς καὶ μάλιστα τοὺς μικροκτηματίας, οἱ ὁποῖοι μένουσι πιστοὶ θαυμα- σταί τῆς χύδην βοσκῆς καὶ δὲν δύνανται νὰ ἐννοήσουν, ὅτι τὸ μέλ- λον των ἔγκειται εἰς τὴν πολιτισμένην κτηνοτροφίαν καὶ τὴν τε- λείαν κατάργησιν τῆς χύδην βοσκῆς, ἐξασκουμένης εἴτε εἰς τὸ «πε- ριφέρει» τοῦ χωρίου (Θεσσαλία), εἴτε εἰς τὰ κοινοτικά κτήματα, εἴτε εἰς τὰς καλαμιές.

Ἀναγκαῖον θεωροῦμεν, διὰ νὰ πείσωμεν τοὺς μικροὺς γεωργο- κτηματίας περὶ τῆς ἐπιζημιῶν ἐπιδράσεως τῆς χύδην βοσκῆς, συν- τομώτατα νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα μερικὰ ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα μειονεκτήματα ταύτης.

1ον· Ἡ χύδην βοσκή παρεμβάλλει ἀνυπερβλήτα προσκόμματα εἰς τὴν κατάργησιν τῆς νε τῆς (ὀργώματα, jachéte) καὶ ἐπομένως παρεμποδίζει τὴν εἰσαγωγὴν καὶ παρ' ἡμῖν τῆς συνεχροῦς καλλιερ- γείας τῶν ἀγρῶν, τῆς τόσον ἀναγκαίας σήμερον, ὅτε, οἱ εἰς τοὺς μι- κροὺς καλλιεργητὰς δοθέντες ἀγροί, εἶναι ἀνεπαρκεῖς.

2ον· Ἡ χύδην βοσκή παρεμποδίζει τὴν κατάρτισιν συστηματι- κῶν μονίμων φυσικῶν βοσκῶν ἐντατικῶς καλλιεργουμένων.

Ἐνίοτε δὲ ἡ χύδην βοσκή παρεμποδίζει τὴν ἐγκατάστασιν καὶ αὐτῶν τῶν τεχνικῶν χορτοπαργαγωγῶν ἐκτάσεων (τριφύλλια κλπ.).

3ον· Ἡ χύδην βοσκή θαυμασίως διευκολύνει καὶ ἐνισχύει τὴν διάδοσιν τῶν ἐπιζωοτικῶν, αἰνιγνῶν μεγίστας ἐπιφέρουσι ζημίας, ὡς καὶ ἡ γεωργὸς καὶ κτηνοτρόφος ἀριστα γνωρίζει.

4ον· Δι' αὐτῆς κίνισται χρησιμοποιεῖται τὸ χόρτον, ὅπερ κατα- ναλίσκονται, πάντοτε προτοῦ ἀποκτήσῃ τὴν μεγίστην ἐμπορικὴν του ἀξίαν.

5ον· Ἐκφυλλίζει τὰ ζῶα, διότι ταῦτα τρέφονται λίαν ἑλλειπῶς καὶ ποσοτικῶς καὶ ποιοτικῶς· διότι τὴν μὲν ἀνοῖξιν κἄπως καλῶς τρέφονται τὰ ζῶα, τὸν χειμῶνα, ὅμως, συνήθως τρέφονται ἑλλειπῶ- στατα, ἡ ἑλλειπὴς δὲ τροφῇ φυσικῇ ἐκφυλλίζει τὰ ζῶα.

Ὁ γεωργὸς κάλλιστα ἐννοεῖ, ὅτι προτιμότερον εἶναι νὰ δια- τηρῇ μικρότερον ἀριθμὸν ζώων καλῶς τρεφόμενων, παρὰ διὰ τῆς αὐτῆς ποσότητος τῆς τροφῆς νὰ διατρέψῃ ἑλλειπῶς μεγαλύτερον ἀριθμὸν ζώων (μερὶς συντηρήσεως, μερὶς παραγωγῆς). Ἄλλ' ἡ χύ- δην βοσκή ἀντιτίθεται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου τούτου, διότι ἄλλος τις θὰ καταναλώσῃ τὸ ἀποταμιευμὰ τῆς τροφῆς καὶ οὕτω ἑκαστος προτιμᾷ διὰ περισσοτέρων ζώων ὅσον τάχιστα νὰ λάβῃ ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλύτερον μέρος τῆς κοινῆς ἀδεσπότου περιου- σίας. Τὸ τοιοῦτον ἐπιφέρει τὸν ἐκφυλισμὸν τῶν ζώων.

6ον· Ἡ χύδην βοσκή θαυμασίως ἐμφυγῶναι τὰς ἀγροζημίας. Περιττεύει πᾶσα ἐξήγησις· ὁ καθεὶς κάθε μέρα βλέπει τοῦτο μετὰ μάτια του.

7ον· Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ἐν τοῖς ἀγροτικοῖς δήμοις σημειουμένων ἐγκλημάτων καὶ κακοεργημάτων ὡς κυρίαν αἰτίαν ἔχουσι τὴν χύδην βοσκήν.

8ον· Ἡ χύδην βοσκή ἀποτελεῖ πραγματικὸν περιορισμὸν τῶν δικαιωμάτων τῆς ἰδιοκτησίας.

9ον· Ἡ χύδην βοσκή ἐπιφέρει τὴν ταχυτέραν ἐξάντλησιν τοῦ ἐδάφους (ἰδίως τοῦ ἄνω στρώματος) ἀφ' ἑνὸς μὲν, διότι ἡ μικρὸ- της τοῦ χόρτου δὲν ἐπιτρέπει εἰς αὐτὸ νὰ ἀναζητῇ τὰς ἀνοργάνους τροφὰς του εἰς τὰ βαθύτερα στρώματα τοῦ ἐδάφους, τὸ δέ, διότι αἱ ἐν τῷ ἀγρῷ ἀπομένουσαι ὀργανικαὶ οὐσίαι εἶναι ἐπαισθητῶς μι- κροτέρας ποσότητος.

Ἡ ἐξάντλησις τοῦ ἐδάφους ἔγινε κατάδηλος πολλαχόθεν· δὲν εἶνε ἐνταῦθα ὁ κατάλληλος τόπος νὰ ἀναφέρωμεν καὶ νὰ ἀναλύσωμεν ὠρισμένα καὶ θετικά γεγονότα· τὸ βέβαιον εἶνε, ὅτι πλείστα γνω- στά λιβάδια πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος δὲν δύνανται πλέον νὰ συν- τηρήσων οὐδὲ τὸ τέταρτον τῶν προδῶτων, τὰ ὅποια συνετήρουν πρὸ 30 ἢ 40 ἐτῶν.

10ον· Ἡ χύδην βοσκή ἐμφυγῶναι τὸν παληκαρισμὸν· ἡ ἐπικρά- τησις δὲ τοῦ παληκαρισμοῦ μετὰ δὲ τὰς αἰσχροὺς καὶ φαύλους συνεπείας του, γίνεται πρόξενος ἀνυπολόγιστων κακῶν εἰς τὸν τό- πον· πρὸς δε οἱ ἰσχυροὶ παληκαριᾶδες ἀδικοῦν τοὺς τιμίους καὶ ἐρ- γατικούς συγχωριανούς των· εἰς τὴν συγκεκριμένην περίστασιν, ἥτις μὰς ἀπασχολεῖ, οἱ παληκαριᾶδες, διὰ νὰ διατρέψουν ἀνέτως τὰ ἰδικὰ των ζῶα, ἐμποδίζουν τοὺς ἀδυνάτους νὰ ἔχουν καὶ αὐτοὶ τοιαῦτα.

Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ἀπαραίτητον εἶναι, διὰ τὴν βελ- τίωσιν τῆς κτηνοτροφίας, νὰ καταργηθῇ, ὅσον τάχιστα, καὶ ἡ χύ- δην βοσκή καὶ ἡ νομαδική κτηνοτροφία.

Ληπτέα μέτρα καὶ συνέπειαι αὐτῶν

Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀρθροῦ τούτου εἵπομεν, ὅτι ἡ πρωτόγονος καὶ κορὰ αἰτία τῆς ἐλεεινότητος τῆς κτηνοτροφίας μας, προέρ-

χεται ἀπὸ τὴν ἐξάντλησιν—τὴν πείναν—τῶν χορτοπαργαγωγικῶν ἐκτάσεων μας καὶ ὅτι τὸ τοιοῦτον δύνανται νὰ θεραπευθῇ ἀποτε- λεσματικῶς διὰ τῆς λίπάνσεως τῶν χορτοπαργαγωγικῶν ἐκτάσεων ἀπαραίλλακτα ὅμως γίνεται διὰ τὰ σιταροχωρά μας, διὰ τὰ ἀμ- πέλια μας, τοὺς ἐλαιῶνας μας κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Συγχρόνως, ὅμως, παρετηρήσαμεν, ὅτι, ἡ εἰς μεγάλῃν κλίμακα λίπανσις τῶν χορτοπαργαγωγικῶν ἐκτάσεων συνιντᾷ πολλὰς καὶ σοδαρὰς δυσκολίας μετὰ τῶν ὁποίων, ἀναντιρρήτως, τὴν πρῶ- τὴν θέσιν κατέχουσιν ἡ ἐπικρατέστερος τῆς νομαδικῆς κτηνοτροφίας καὶ τῆς χύδην βοσκῆς, αἱ ὁποῖαι πρέπει ἀπαραίτητως καὶ ὅσον τὸ δυνατόν τάχιστα νὰ καταργηθῶσιν· ἅμα δὲ ἐπιτευχθῇ ἡ κα- τάργησις τούτων ἀμέσως καὶ εἰς μεγάλῃν κλίμακα θὰ λιπανυν- ται προπόντως αἱ χορτοπαργαγωγικαὶ ἀπέραντοι ἐκτάσεις μας· συ- νέπειαι δὲ τῆς λίπάνσεως ταύτης θὰ εἶναι ἡ παραγωγή ἀφθόνου χόρτου πρώτης ποιότητος καὶ συνεπῶς ἡ ἀνόρθωσις τῆς ἐν γένει κτηνοτροφίας μας καὶ ἰδίως τῆς προδοτοτροφίας.

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα, ὅμως, δὲν θέλομεν νὰ εἰπωμεν, ὅτι: Πρέπει νὰ ἀναμείνωμεν τὴν κατάργησιν τῆς χύδην βοσκῆς, διὰ νὰ ἀρχίσωμεν τὴν λίπανσιν τῶν χορτοπαργαγωγικῶν ἐκτά- σεων· ἡ τοιαύτη γνώμη δὲν εἶναι ἰδική μας· ἐξ ἀναγκῆς ἐγὼ ἡκιστα φρονῶ, ὅτι εἶνε καιρὸς ἀμέσως ἀπὸ σήμερον νὰ ἀρ- χίσουν νὰ γίνωνται μερικαὶ δοκιμαὶ λίπάνσεως τῶν χορτοπαργα- γωγῶν ἐκτάσεων, τῶν κειμένων περὶ τῶν χωρίων καὶ εἰς τὰς ὁ- ποίας βόσκουν τὰ ζῶα τῶν κατοίκων ἐκάστης Κοινότητος καὶ κα- τὰ τὸ σύστημα ἀκόμη τῆς χύδην βοσκῆς.

Κατὰ τὴν ἐμὴν ἀντιλήψιν αἱ δοκιμαὶ αὗται πρέπει νὰ γί- νων ἐπὶ τῶν ἀκολουθῶν βίσεων:

1ον) Ἐκαστον κοινοτικὸν συμβούλιον νὰ ὀρίσῃ μίαν τινα ἐ- κτασίαν (25—100 στρεμμάτων) τῆς Κοινοτικῆς βοσκῆς, τὴν ἐπὶ τὴν νὰ λίπανῃ προπόντως, λαμβανομένων συγχρόνως τῶν ἀναγκαίων, μέτρων πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς δοκιμῆς, κατὰ τοιοῦτον, τρόπον ὥστε ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητος καλῶς νὰ κατανοήσωσι τὴν εὐ- εργητικότητά των χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὴν χορτοπαργαγωγὴν.

Ἡ ἐπιτυχία τῶν δοκιμῶν τούτων θὰ ἔχῃ σπουδαιοτάτας συ- νεπείας διὰ τὴν πρόδον τῆς γεωργίας τῆς κοινότητος.

2ον) Ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν δοκιμὴν ταύτην προκύπτει νὰ ὠρμη- θοῦν ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Κοινότητος δοῦν καὶ δίκαιον εἶναι, τὰ ἐξόδα τῆς δοκιμῆς νὰ καταβληθῶσιν ἀπὸ τὸ κοινοτικὸν ταμεῖον.

Τὰ ἐξόδα ταῦτα, κορῶς ἀποτελούμενα ἀπὸ τὴν ἀλίαν τοῦ λι- πάματος καὶ τὴν μεταφορὰν αὐτοῦ, εἰς καμὴν περιστασιν δὲν θὰ εἶναι ὅσον μέγιστα, ὥστε νὰ μὴ δύναται καὶ ἡ πτωχότερα Κοι- νοτις νὰ τὰ καταβάλῃ.

3ον· Οἱ γεωργικοὶ συνεταιρισμοὶ ἐπιτηκτικώτατον καθήκον ἔχουσι νὰ καμῶσι τοιαύτας δοκιμὰς, τῶν ὁποίων ὁ σκοπὸς εἶναι κατ' ἐνός μὲν ὁ πλουτισμὸς τοῦ γεωργοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἡθικο- ποιησις τοῦ ἀγρότου· δηλαδή αἱ τοιαύται δοκιμαὶ τελείως ἀντα- ποκρίνονται εἰς τὸν θεμελιώδη βασικὸν περιορισμὸν τῶν συνε- ταιρισμῶν.

Δυστυχῶς παρ' ἡμῖν, οἱ διακοσμητικὸς τοὺς γεωργικοὺς συνε- ταιρισμοὺς καὶ πρὸ πάντων οἱ διεσθύνοντες τὰς ἑνώσεις αὐτῶν μέχρι τῆς σήμερον, ἀσχολοῦμενοι περὶ ἄλλα, δὲν ἐσκέφθησαν πε- ρὶ τῶν θετικῶν μέσων τῆς αἰδέσεως τῆς παραγωγικῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ ἀγρότου, ἥτις συγχρόνως τὰ μέγιστα θὰ συνετέλεσεν καὶ εἰς τὴν ἡθικοποίησιν αὐτοῦ καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῆς κοινωνικῆς στάθμης, εἰς τὴν ὁποίαν σήμερον εὐρίσκεται ὁ γε- ωργικὸς πληθυσμὸς μας.

Δοκιμὰς εἶναι οἱ γεωργικοὶ συνεταιρισμοὶ νὰ καταβῶσιναι τὰ ἐξόδα των πρὸς τὴν θεμελιώδη ταύτην κατεύθυνσιν.

4ον· Παραμείας δοκιμὰς δύνανται καὶ πρέπει νὰ καμῶσι καὶ ἰδι- ὠται, ἔχοντες 50—100 στρεμμάτων, τρεφόμενα εἰς ἰδιωτικά κτήματα, εἰς τὰ ὅποια ἔσται ζῶα δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ βοσκῶσιν.

Εἰς ὅλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι θὰ βελήσουν νὰ καμῶσι τοιαύ- τας δοκιμὰς, ἡ διεσθύνσις τοῦ «Ἀγροτ. Ταχ.μου», εὐχρίστως καὶ δωρὰν παρέχει τὰς ἀναγκαίους ὁδηγίας ἐγκαταστάσεως τοι- αύτων δοκιμῶν, ὅταν δι' ἐπιστολῆς των οἱ ἐνδιαφερόμενοι ζητή- σωσι τοιαύτας ἀπὸ τὰ γραφεῖα μας, κείμενα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Στα- δίου 33.

Συμπεράσματα

Ἡ ἈΕΕΧΠΑ, παπεισμένη, ὅτι ἡ λίπανσις τῶν χορτοπαργα- γωγῶν ἐκτάσεων μας σπουδαιοτάτα θὰ συνετέλε

ληλοεξερτώνται, από μικρών έτών, μη φειδομένη κόπων και δαπανών, πολλούς εγκατέστησαν αποδοτικούς αγρούς λιπάνσεων λιβαδίων και έν γενεί χορτοπαραγωγών εκτάσεων' αϊ δοκιμαστικά σήται λιπάνσεις από φυσιολογικής απόψεως, έδωκαν έν πολλοί ε ίκανοποιητικά αποτελέσματα συγχρόνως, όμως, μάς έδίδαξαν, ότι πάμπολλαι δυσκολίαι παρεμβάλλονται από μέρους των ένδιαφερομένων διά τας τσιαύτας δοκιμάς, προερχόμεναι από άμάθειαν παχυλόν και από προλήψεις τελείως άλλους, των όποιων ή άνάπτυξις και άναίρεσις δέν είναι του παρόντος' διά τδ ζήτημα τοϋτο θά ασχοληθώμεν προσεχώς.

Όπως δήποτε, όμως όφείλω νά όμολογήσω, ότι αϊ έπανειλημμένοι και συνεχείς επί του θέματος διδασκαλίαι του ε' Αγροτ. Ταχιδρομύ και οι αποδοτικοί άγροί, οι πολλαχοϋ, θαπίναις της ΑΕΕΧΠΛ., έγκατασταθέντες πρδς τόν σκοπόν τοϋτον δέν έδωκαν μέχρι της σήμερον τά προσδοκώμενα αποτελέσματα' διά τοϋτο σήμερον έπικαλούμεθα την ένίσχυσιν των προοδευτικών κοινοτικών προέδρων και συμβούλων και των γεωργικών συνεταιρισμών, όπως κατορθώη οι κτηνοτρόφοι έν γενείν νά πεισθώσι διά τήν ευεργετικότητα των χημ. λιπασμάτων εις την χορτοπαραγωγήν, όπως οι γεωργοί έπείσθησαν τελείως και άκραδάντως πιστεύουν, ότι σήμερον κινείς δέν δύνανται νά καλλιεργή σιτάρι ή κριθάρι, άμπέλι ή σταφίδα, πατάταν και λαχανικά, έλαίαν και καρποφόρα δένδρα, επικερδώς χωρίς χημικά λιπάσματα έτσι πρέπει νά πεισθών, ότι τά δούνα και οι λόφοι, αϊ πεδιάδες και έν γενεί οι δοσκούσις τόποι δέν δύνανται νά παράγωσι χόρτον εις ποσότητα ίκανοποιητικήν και ποιότητα καλήν χωρίς νά λιπαίνονται προσηκόντως.

Προς ένίσχυσιν των άνωτέρω εκτεθέντων δημοσιευόμεν σήμερον εις την στήλην της "Αλληλογραφίας μας μερικώς έπιστολάς σχετικές πρδς την έπίδρασιν των χημικών λιπασμάτων εις την χορτοπαραγωγήν.

ΑΡ. Θ. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥΣ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΕΡΦΩΣΦΟΡΙΚΩΝ

Είναι γνωστόν, ότι μεταξϋ των σπουδαιότερων θρεπτικών οϋσιών των φυτών κατατάσσεται και τδ φωσφορικών δέξ. Κατόπιν έπανειλημμένων πειραμάτων εξηκριβώθη, ότι μία καλή συγκομιδή σίτου άπ' ισε 8 χιλγρ. φωσφ. δέξος, άραδοσίου 3 χιλγρ., κριθα 2, κρομμύων 4, πασολίων 2 κ.τ.λ. ή έλλειψις δέ του στοιχείου τούτου δύναιται νά προκαλέσθι πλήρη άποτυχίαν της συγκομιδής, δσον πλοοσία και άν είναι ή γη εις άλλας οϋσίας.

Φωσφορικών δέξ παρέχεται εις τά φυτά από του δέξφους, αλλά είτε διότι τοϋτο δέν παρέχεται εις μεγάλην ποσότητα είτε διότι ερόσκεται υπό μορφήν άδιάλυτον, παρίσταται πάντοτε άνάγκη προσθήκης του στοιχείου τούτου υπό μορφήν λιπάσματος.

Ό γεωργός δύναιται νά παράσθι φωσφ. δέξ εις τά φυτά διά της κόπρου, άλλ' ιδία διά των κυρίως φωσφ. λιπασμάτων του έμπορίου ως είναι τά φυσικά φωσφ. λιπάσματα, τά υπερφωσφορικά, τά δόστα, ή σκωρία της Thomas, τά καθιζήμενα φωσφάτα, τά κολλοειδή φωσφ. άλατα και άλλα.

Εκ τούτων θά ασχοληθώμεν διά του παρόντος μόνον με τά φυσικά φωσφ. λιπάσματα και τά υπερφωσφορικά, συγκρίνοντες τας ιδιότητάς των.

Τά υπερφωσφορικά λιπάσματα σχηματίζονται εκ των φυσικών φωσφ. λιπασμάτων, εύρισκομένων υπό μορφήν πετρωμάτων εις τόν φλοιόν της γης εις διαφόρους Χώρας (Γαλλίαν, Τύνιδα, Άλγερίαν, Καναδά), διά της κατεργασίας αυτών διά του θεϊκού δέξος, δι' οϋ το τριασβεστοϋχον άδιάλυτον εις τδ νερό φωσφορικών άλλος, δια περιέχουν, μεταβάλλεται εις μονοσβεστοϋχον διαλυτόν. Ό σκοπός της μεταβολής αυτής είναι νά τδ καταστήσθι περισσότερο άφομοιώσιμον από τδ φυτόν, καθ' δ διαλυτόν, και έπομένως περισσότερο συντελεστικόν πρδς αύξησιν της παραγωγής. Και είναι μόν άληθές, ότι τδ μονοσβεστοϋχον φωσ. άλλος εις τδ έδαφος δύναιται νά έπιστρέψι εις την προίεραν μορφήν την τριβασικήν, ιδία, δέν τδ έδαφος είναι άσβεστοϋχον, όπως είναι πολλά των έδαφών μας, αλλά και πάλιν άπεδείχθη διά πειραμάτων (Petterman, carola) ότι και διά της αλλοιώσεως του αϋτής, ή άφομοιώσις του μένει πάντοτε μεγαλύτερα της των φυσικών φωσφ. οϋχι πολύ διαφορετική της μονοσβεστοϋχης μορφής.

Η μεγαλύτερα δραστηκότης των υπερφωσφορικών λιπασμάτων έναντι των φυσικών φωσφορικών έχει ήδη διά πολλών πειραμάτων άποδειχθί, έξ ών τά νεώτερα (Annales de la Science

Agronomique 1923), εις ά, τά υπερφωσφορικά άπεδείχθησαν άνώτερα των λοιπών φωσφορ. λιπασμάτων ιδία δέ εις τας άσβεστοϋχους γαίας.

Ό ύιος αναφέρει ως συμπέρασμα των πειραμάτων του, επί λέξει: "Εν τή έκλογή των φωσφορικών λιπασμάτων πρέπει πάντοτε νά λαμβάνωμεν υπ' όψιν μας την άντίδρασιν του δέξφους και νά αποφεύγωμεν την χρήσιν τριασβεστοϋχων λιπασμάτων εις τας γαίας, τας περιεχούσας σημαντικήν ποσότητα άσβεστοϋ", και άλλαχοϋ (C. R. Acad. Sciences) "το υπερφωσφορικών άλλος είναι τδ κατ' έξοχήν λιπάσμα των άσβεστοϋχων γαιών, τά δέ τριασβεστοϋχα φωσφορ. λιπάσματα και εις κατάστασιν λειανωτριμμένην άκόμη είναι πολύ όλιγον διαλυτά εις γαίας άσβεστοϋχους".

Τδ ζήτημα τοϋτο άπολύτως και από έπιστημονικής απόψεως τιθέμενον, είναι εκτός πάσης άμφιβολίας' εκστ' ποϋ έγεννήθησαν έσχάτως μερικά άμφιβολία είναι διά μίαν νέαν μορφήν, του παρυσιασθί τελευτατον, την κολλοειδή.

Είναι δέδεικν ότι τά φωσφ. φυσικά λιπάσματα δσον περισσότερον είναι λεπτοτριμμένα τόσον εύκολώτερον είναι άφομοιώσιμα. Κατ' ανακοίνωσιν του Scribe εις την Γεωργικήν Άκαδημίαν της Γαλλίας (C. R. TYPH), έδωκαν οϋτω προσφερόμενα άριστα αποτελέσματα εις την Βόρειον Άφρικήν εις τας άγρόνους και όγρές γαίας, κατά δέ τόν Gilchrist (Journal of the Ministr of agric. t. XXIX) και εις τά πλοοσίας εις όργανικές οϋσίας Χώρας.

Εκ τών άποτελεσμάτων αυτών ήχθησαν τινες εις τόν συλλογισμόν ότι θά ήτο δυνατόν νά πλησιάζουν και την άφομοιωτικήν ικανότητα των υπερφωσφορικών, εάν ή διάβρωσις έφθινε μέχρι του άνωτέρου δυνατού όρίου, φερομένου μέρους τουλάχιστον τουτο εις κατάστασιν κολλοειδούς διαλύσεως.

Επί του ζητήματος τούτου έχομεν νεώτερα πειράματα του Ch. Brionx. Οϋτος έπειραματίσθη επί ενός δειγματος, ποϋ του άποστάλη υπό τινος "Ενώσεως Συν)σμών και εις την καλλιέργειαν της βρώμης, των γεωμήλων, λίνου και κτηνοτροφικών πιζελίων.

Επί της βρώμης τά αποτελέσματα ήσαν τά εξής:

Κατά έκτάριον εις χιλιόγραμμα			
	καρπός	άχυρον	σύνολον
Μάρτυς χωρίς φωσφάτα	2430	2878	5308
Υπερφωσφορικών	2781	3386	6167
Κολλοειδές φωσφάτον	2551	3132	5683
Επί γεωμήλων:			
Μάρτυς χωρίς φωσφάτα	17364	κιλά	
Υπερφωσφορικών	22886	"	
Κολλοειδές φωσφάτον	22363	"	

ήτοι τά γεώμηλα χρησιμοποιοϋν άρκετά καλά και τδ κολλοειδές' παντως άπομένει, όμως, κατώτερον των υπερφωσφορικών.

Εις τας καλλιέργειας του λίνου και των κτηνοτροφικών πιζελίων πρώτον ήλθε τδ υπερφωσφορικό δέξ και τελευταίον τδ κολλοειδές με μικράν διαφοράν από τόν μάρτυρα.

Δέν υπάρχει έπομένως άμφιβολία ότι τά υπερφωσφορικά λιπάσματα παραμένουν κατέχοντα την πρώτην γραμμήν εις ευεργετικότητα έν οχέσει με τά φυσικά φωσφάτα, έστω και άν ταϋτα είναι υπό την μορφήν την λεγομένην "κολλοειδή".

Β. Γ. ΓΑΝΩΣΗΣ

ΣΙΤΑΡΚΕΙΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

Τελείως πλέον άπεδείχθη, ότι, διά νά έχωμεν την τόσον αναγκαίαν διά την άνόρθωσιν των οικονομικών μας, κρατικών τε και ιδιωτικών, σιταρκειαν, απαραίτητον είναι, έλοι οι καλλιεργοντες τόν σίτον και τά άλλα δημητριακά νά λιπαίνωσι τοδς άγρούς των με πλήρη χημικά λιπάσματα όρθής συνθέσεως και άποτελούμενα από όλικά άριστης ποιότητος, όποια είναι τά λιπάσματα της ΑΕΕΧΠΛ.

Τήν άλήθειαν αϋτην, την όποιαν σήμερον γνωρίζουν και έμπράκτως εφαρμόζουν περίπου 50.000 σιτοκαλλιεργηταί, απαραίτητον είναι νά τήν μάθουν έλοι οι "Έλληνες γεωργοί" δέν άρκει, όμως, νά τήν μάθουν μόνον' τοϋτο θά ήτο μία άπλή θεωρητική πρόδος, εάν την όποιαν ζουμι δέν θγάνει' διά νά άποδθί έμπράκτως χρήσιμος ή γνώσις αϋτη πρέπει, οι γεωργοί νά λιπαίνουν κάθε χρόνο τά κτήματά των με τδ κατάλληλον λίπάσμα και με την πρέπουσαν ποσότητα.

Όσοι σιτοκαλλιεργηταί έχουν άκόμη άμφιβολίαν εινά διά την

Η ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΕΙ ΟΤΙ:

Κατόπιν της Συμβάσεως της 3 Μαρτίου 1926, την όποιαν ύπέγραψε μετά της Κυβερνήσεως ήρχισε νά δέχεται συμφώνως πρδς τδ άρθρον 4 της συμβάσεως, καταθέσεις υπό τοις ακόλουθους όρους:

Αον) Αϊ καταθέσεις γίνονται άπ' ευθείας και μόνον εις, τδ έν "Αθήναις Κατάστημα της "Εταιρίας και δι' έπιταγών Τραπεζιτικών ή Ταχυδρομικών.

ΟΡΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

Ισχύοντες μέχρι νεωτέρας τροποποιήσεως υπό της Διευθύνσεως της "Εταιρίας:

ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ			ΕΙΣ ΞΕΝΟΝ ΝΟΜΙΣΜΑ		
Διά 3 μήνας	8	ο/ο	Διά 3 μήνας	7	ο/ο
" 6 "	8 1/2	ο/ο	" 6 "	7 1/2	ο/ο
" 1 έτος και πλέον	9	ο/ο	" 1 έτος και πλέον	8	ο/ο

Μετά κατάθεσιν έτους, οι τόκοι, όταν δέν άποσύρνονται, θεωρούνται αυτοδικαίως άνατοκίζμενοι υπό τοϋς αϋτούς όρους, ύφ' οϋς και τδ κεφάλαιο εκ του όποιου προέρχονται.

Βον) Ό καταθέσα δι' έξάμηνον ή δι' έτος δικαιοϋται μετά προηγουμένην έγγραφον προειδοποίησης τριών μηνών νά με απρέψι την κατάθεσιν του εις τριμήνον ή έξάμηνον' όπό:ε όμως ως έπιτόκιον όρίζεται τδ τοιοϋτον των καταθέσεων των τριών ή, αναλόγως, των 6 μηνών. Δεπτομενέτερα; πληροφορίας ζητήσατε είτε από τοϋς κατά τόπους αντιπροσώπους μας είτε και άπ' ευθείας από την Διεύθυνσιν της "Εταιρίας.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Οι γεωργοκτηματία, οι καταθέτοντες παρ' ήμιν τας οικονομίας των έχουσι τά ακόλουθα πλεονεκτήματα.

Α) Άπολαμβάνουσι άσφαλέστατον ίκανοποιητικόν τόκον, άσυγκρίτως άνώτερον του παρὰ των διαφόρων Τραπεζών χορηγουμένου.

Β) Αϊ παρ' ήμιν καταθέσεις είναι προνομιακώς άππληλαγμένοι παντός φόρου δημοσίου, άπλοϋ ή συνθέτου ή όποίου δήποτε άλλου δημοτικού ή τοπικού παρόντος ή μέλλοντος.

Τά πλεονεκτήματα δέ ταϋτα έξασφαλίζονται δι' άπλοϋ Ν. Α. αλλά διά Συμβάσεως συνολογηθείσης μεταϋ του Κράτους και της ήμετέρας "Εταιρίας.

Γ) Αϊ παρ' ήμιν καταθέσεις των θά συντελέσωσιν εις την άνάπτυξιν των εγκαταστάσεών μας και συνεπώς εις την συνεχή έκτιωσιν της τιμής των λιπασμάτων.

Δ) Αϊ παρ' ήμιν καταθέσεις θά συντελέσωσιν εις την άνάπτυξιν της γεωργικής πίστεως σχετικώς πρδς τά λιπάσματα' πλεονέκτημα σπουδαίον διά κάθε γεωργόν και συντελεστικόν διά την προδον του τόπου.

Ε) Οι έν "Αμερική μετανάσται καταθέτοντες παρ' ήμιν τας οικονομίας των έξασφαλίζονται διά Συμβάσεως από κάθε άπρόοπτον, διά την άποφυγήν του όποιου μέχρι της σήμερον κατέθετον έν "Αμερική τας οικονομίας των μελάχιστον τόκον.

Καί ταύτα μόν είναι τά άμεσα πλεονεκτήματα των όποιων άπολαμβάνουσιν οι παρ' ήμιν καταθέται.

Πλήν τούτων δέ οι γεωργοκτηματία, οι έμπιστευόμενοι ήμιν τὰ άπταυεύματα των άπολαμβάνουσι και πλείστον έμμέσων πλεονεκτημάτων, των όποιων ή έκθεσις παρέλκει ένταϋθα, τά όποια όμως οι γεωργοκτηματία πρέπει νά έχωσιν υπ' όψιν των και σοβαρώς νά ύπολογίζωσιν.

ευεργετικότητα των χημικών λιπασμάτων, χρεωστοϋν, χάριν του συμφέροντός των, νά κάμουν μίαν δοκιμήν, έστω μικράν, έστω εις έν μόνον στρέμμα' ή δοκιμή αϋτη θά κοστίσθι, δι' έν στρέμμα κατ' άνώτατον θρον δραχμάς έκατόν (δρ. 100 μόνον) τδ δέ άποτέλεσμα θά είναι παμμέγιστον, διότι έπειτα κάθε χρόνον οι γεωργοί, οι όποιοι έπείσθησαν διά τά θαύματα, ποϋ κάμνου τά χημικά λιπάσματα θά λ πλύνουν όλα τά χωράφια των και θά έχουν διπλήν έσοδείαν' έπομένως θά κερδίζουν όσα χρήματα θέλουν.

Υπό τοιούτους όρους άξιζει τόν κόπον δ κάθε σιτοκαλλιεργητής νά κάμνη μίαν δοκιμήν, έξοδεϋων κατ' άνώτατον θρον δραχ. έκατόν μόνον.

Διά νά πείσωμεν τοδς γεωργούς, ποϋ άμφιβάλλουν άκόμη διά την ευεργετικήν άνέργειαν των χημικών λιπασμάτων εις την σιτοκαλλιέργειαν, δημοσιεύομεν σήμερον την έκθεσιν του προϊσταμένου του "Αγροκηπίου Κατ'λαρίων Μακεδονίας κυρίου Κωνσταν. Γιαννιδ, άποσταλέσαν εις τδ Υπουργείον Γεωργίας, περί των άποτελεσμάτων της υπ' αϋτού άνεργηθείσης καλλιέργειας σίτου, κριθής και βρώτης με χημικά λιπάσματα της Α.Ε.Ε., Χημικών Προϊόντων και Λιπασμάτων.

Η προκειμένη έκθεσις του κυρίου Κ. Γιαννιδ, ήτις είναι λίαν σαφής και διαφωτιστική, επί λέξει, έχει ως εξής:

«Περί άποτελεσμάτων άποδεικτικών άγρών διά χημικών λιπασμάτων της Α. Ε. Ε. Χ. Π. Α. έν τω άγροκηπίω Κατ'λαρίων κατά τδ 1925—1926».

Λαμβάνομεν την τιμήν ν' αναφέρωμεν Υμίν, ότι, την παρελθούσαν οικονομικήν χρήσιν (1925—1926), μη έχοντες πίστωσιν διά την προμήθειαν χημικών λιπασμάτων, διά της υπ' άρ. 154/12-9 25 άναφοράς μας, παρακαλέσαμεν τόν Διευθυντήν "Εποικισμού Αντ. Μακεδονίας, Σ. Σωτ. Πετρόπουλον νά έγκρίνη όπως παραλάβομεν εκ της ένταϋθα "Αποθήκης "Εποικισμού, εκ των έν αϋτή ύπαρχόντων τύπων χημικών λιπασμάτων της Α. Ε. Ε. Χ. Π. Α. πρδς έκτέλεσιν πειραμάτων λιπάνσεως, σιτηρών και ψυχανθών έν τω όρ' ήμας "Αγροκηπίω.

Ο κ. Πετρόπουλος πάνυ προθύμως ένεκρουε την άνωτέρω πρότασιν μας και μάς έχορήγησεν εκ της ένταϋθα άποθήκης του Γραφείου "Εποικισμού 5 ήμισιακκα έν τω τύπον 4-12 3 και 5 ήμισιακκα έν τω τύπον 0 16 0. Με τοδς τύπους τοϋτους των λιπασμάτων έτετέλεσαμεν πειράματα λιπάνσεως σιτηρών και ψυχανθών τδ πρώτον έν τή καθ' ήμας περιεργεία. Πρδς τοϋτο έχορήγησαν έκτάσεις γαιών όμοιομόρφων και της αϋτής περίπου ανστάσεως δι' έκαστον είδος καλλιέργειας εις τά τμήματα των γαιών εις δ καλλιεργήθησαν.

οίτος «Κατρανίτσα», κριθή, «εξάστοιχος έντοπία» και βίκος, βρώμη διά καρπ. ν. άνά 3 στρέμματα, βρύζα έντοπία, κύμαροι, βίκος διά καρπόν, ως επίσης και βίκος διά σανόν άνά 2. Έκ τών άνωτέρω τμημάτων τά μέν του οίτου, κριθής καί βίκου — βρώμης διά καρπόν εκ 3 στρεμμάτων δι' έκαστον είδος καλλιέργειας, τά 2 στρέμματα έλιπάνθησαν διά χημικών λιπασμάτων τών τύπων 4-12 3 και 0-16 0 και τόν εν στρέμμα έμεινεν ως μάρο τυ. άνεν ούδεμιάς λιπάνσεως, τά δε τμήματα τής βρύζης, τών κύμων, του βίκου διά σανόν και του βίκου βρώμης διά σανόν εκ 2 στρεμμάτων δι' έκαστον είδος καλλιέργειας, τόν εν στρέμμα έλιπάνθη διά του 0 16 0 (έκτός του τής βρύζης, λιπανθέντος διά του τύπου 4-12 3) τόν δε έτερον στρέμμα έμεινεν ως μίονος άνεν ούδεμιάς λιπάνσεως. Η ποσότης του λιπάσματος ήτο δι' δια τά τεμάρια εν ήμισυ ακκον κατά στρέμμα ήτοι 50 χιλιόγρ. (39 δκ.), διεσπάρη δέ πρό τής δεινέρας άρόσεως μετά 10 ήμέρας περίπου ένηργήθη 3η άροσις, ήν επηκολούθησεν άμέσως ή σπορά και ή κάλυψις του σπόρου διά σιδηράς σβόνης. Κατά την περίοδον τής βλαστήσεως ή διερχομή τών λιπανθέντων τμημάτων, εν συγκρίσει με τά μη λιπανθέντα, ή ο κατωφνής, ιδίως εις ζωορότητα, χρώμα και άνάπτυγμα. Η ώρίμανις τών λιπανθέντων προηγήθη κατά 5—8 ήμέρας τών μη λιπανθέντων. Όλα τ' άνωτέρω τμήματα συνεκομίσθησαν μετά προσοχής χωριστά έκαστον και έδωσαν τά εξής άποτελέσματα.

1ον Σιτηρά

Τεμάρια	Σίτος	Κριθή	Βρύζα
αγαρών τών 1000	παραγωγή εις δκ. καρπός-άχυρον	παραγωγή εις δκ. καρπός-άχυρον	παραγ. εις δκ. καρπός
Μάρτυς	85 130	95 140	95
με 4-12 3	145 60 200	168 73 250	170 75
με 0 16 0	120 35 180	130 35 220	130 35

Ητοι: πλεόνασμα παραγωγής κατά στρέμμα τών λιπανθέντων τμημάτων.

Σίτου	καρπός	δκ.	47	άχυρον	δκ.	60
Κριθής	»	»	54	»	»	95
Βρύζης	»	»	55	»	»	—

2ον ψυχανθή

Τεμάρια	Κύμαροι	Ξηροί	Βίκος	Βίκος
αγαρών τών 1000	παραγωγ. εις δκ. καρπός	παραγωγ. εις δκ. σανός-καρπός	παραγ. εις δκ. σανός-καρπός	
Μάρτυς	30	50	150	205 60
με 0-16 0	83	95	280	310 95
με 4-12-3	—	—	—	130

Ητοι πλεόνασμα παραγωγής κατά στρέμμα τών λιπανθέντων τμημάτων ψυχανθών.

Κύμαροι	δκ.	53
Βίκος (σανός)	»	130
» (καρπός)	»	45
Βίκος - βρώμη (σανός)	»	105
» » (καρπός)	»	52 1)2

Έκ τών άνωτέρω άποτελεσμάτων συνάγεται, ότι τόν έδαφος του Αγοροκηπίου (τό όποιον είναι τής αυτής πρώτου συστάσεως με τά έδαφη τής τοποθεσίας «μεριά Κ. Κλαβίνου») είναι πλούσιον εις κάλι και άζωτον και ύστερεί εις φωσφορικόν όξύ, με τούτο, όμως, δέν έπεται, ότι πρέπει νά μεταχειρισώμεθα μόνον άπλά φωσφορικά λιπάσματα, καθ' ότι συνεχίς χρησιμοποιήσεις τούτων, έντός ώρισμένου χρονικού διαστήματος, θέλουν έξαντλήση τόν κάλι και άζωτον. Προτιμότερα, όθεν, θά είναι ή χρησιμοποίησις διά τόν σιτηρά τού συνθέτου χημικού λιπάσματος τύπου 4—12—3, τόν

όποιον και τόν έδαφος δέν έξαντλεί και επικήρει και αύξησιν έσοδείας 60 ο)ο και πλέον.

Ευπειθέστατος
δ Προϊστάμενος
ΚΩΝΣΤΑΝΤ. ΓΙΑΝΝΙΟΣ

Παράτηρήσεις Δ.Α.Τ. επί τών άποτελεσμάτων του άνω άποδεικτικού άγρού.

I. Από άπόψεως αύξήσεως παραγωγής:

α) Τόν λιπάσμα 4—12—3 ήδρησε την κατά στρέμμα παραγωγήν του καρπού κατά όκταδς 60 (χωρίς λιπάσμα άπόδοσις σίτου όκτ. 85 με λιπάσμα ή έσοδεία σίτου άνήλθεν εις όκτ. 145) τούτο κάμνει μίαν αύξησιν τής έσοδείας κατά 70 επί τοις έκάτον. β) Τόν πλεόνασμα τής κριθής, τόν όφειλόμενον εις τόν λιπάσμα, άνήλθεν εις όκτ. 13 (χωρίς λιπάσμα όκ. 95 με λιπάσμα 168 αύξησης τής έσοδείας κατά 77 ο)ο. γ) Τόν πλεόνασμα τής βρύζης άνήλθεν επίσης εις 78 ο)ο. Έπίσης τά άποτελέσματα τής λιπάνσεως κουκιών, δικού κτλ. ήσαν λίαν ικανοποιητικά. Ποιός δύναται νά διαμφισβητήσει, ότι τά πλεονάσματα ταυτα, τά όφειλόμενα άποκλειστικώς εις τήν χρήσιν του λιπάσματος 4—12—3 είναι λίαν ικανοποιητικά; Τόν έδαφος χωράρι, τόν όποιον εκκαλλιέργηθη κατά τόν έδαφος άκρως τρώπον και έσπάρη με τόν έδαφος έδαφος κατά στρέμμα πλεόνασμα όκ. 73 μόνον και μόνον, διότι λιπανθέν με τόν λιπάσμα 4—12 3. Τόν λιπάσμα τούτο δέν είναι εδωκευτικό; Αλλά και τόν σκέτον όπερρωσφορικόν τύπος 0—16—0 έδωκεν άποτελέσματα ικανοποιητικά, διότι εις μέν τόν σίτον έδωκε πλεόνασμα όκ. 35, ήτοι 29 ο)ο, εις τήν κριθήν και τήν βρύζαν έδωκε πλεόνασμα άνά όκτ. 35, ήτοι 27 ο)ο.

II. Από άπόψεως οικονομικής.

Η άνωτέρω έξετασθείσα άποψη, τής αύξήσεως τής άποδόσεως (70ο)ο εις τόν σίτον), άναγκαστήτως είναι, λίαν ικανοποιητική· άλλ' ή τοιαύτη άποψη δέν είναι εκείνη, διά τήν όποιαν ό γεωργός ενδιαφέρεται· εκείνο, τόν όποιον κυρίως ό γεωργός θέλει νά έξέρη είναι: Ποιον κέρδος θετικόν θά έχη, χρησιμοποιών χημικά λιπάσματα; Εις τόν οδισώδες τούτο έρώτημα σαφώς άπαντούν οι κάτωθι λογαριασμοί, εις τούς όποιους ύπολογίζομεν, ότι ή καλλιέργεια ένός στρέμματος—άπό τού 1ου όργώματος μέχρι τού άλωνίσματος, συμπεριλαμβανομένου τού ένοικίου κτλ.—έστοίχισεν εν Κατ-λαρίσις δρχ. 600.

Ό ως άνω ήριθμός δέν είναι πραγματικός άλλ' όποθετικός (έν και πλησιάζει πολύ πρός τήν αλήθειαν) δηλαδή έλήφθη τυχαίως ως βάσις διά νά γίνη ή σύγκρισις μεταξύ λιπανθέντος και μη άγρού.

A) Λογαριασμός καλλιέργειας σίτου (ένός στρέμ.) άνεν λιπάσματος.

Εξόδα καλλιέργειας εν γένει (όργώματα, σπορά, άξια σπόρου, θεριστικά, άλωνιστικά, μεταφορικά, κτλ.)	Δρ.	600.—
Εσοδα: Αποδοσις σίτου όκ. 85 πρός δρχ. 7.50 κατ' όκτ.	»	637 50
Μένει κέρδος καθήρον	»	37 50

B) Λογαριασμός σίτου (ένός στρέμ.) μετά λιπάσματος.

Εξόδα καλλιέργειας εν γένει ως άνω	Δρ.	600.—
Αξία 50 χλγρ. λιπάσματος, (πρός λιρ. Αγγλ. 7 10 κατά τόννον, τής λίρας ύπολογισμένης πρός δρχ. 310).	»	154.—
Μεταφορικά 50 χλγρ. λιπάσματος μέχρι τού άγρού	»	25.—
Τό όλον έξόδων	»	779.—

Εσοδα. Αποδοσις σίτου όκ. 145 πρός δρχ. 7.50 κατ' όκτ.	»	1087 50
Μένει κέρδος καθήρον	»	308 50

Δηλαδή: διά τας 179 δρχ. μάς, τας όποιās ό γεωργός επλήρωσε κατά τόν όριον πρός άγοράν 50 χλγρ. λιπάσματος είσέπραξε κατά

τόν έπόμενον Αδγοστον δρχ. 308.50 τούτο κάμνει τόνον 72ο)ο κατ' έτος, τόνον λίαν ικανοποιητικόν.

Έπί πλέον θά ό γεωργός, ό χρησιμοποιών χημικά λιπάσματα, πρέπει νά έχη όπ' όψιν του, ότι όλόκληρον τόν λιπάσμα δέν εξητλήθη με μίαν μόνην έσοδείαν· μέγα μέρος αούτου έμεινεν εις τόν άγρόν, όστις, ούτως άπό έτους εις έτος, εμπλουτίζόμενος εις λιπνυτικά όλικά γίνεται γονιμώτερος και αϊ έπόμενα έσοδεία χρησιμοποιούν καλλίτερα τόν διά ταύτας διδόμενον λιπάσμα· έπομένως και αϊ έσοδεία όλονέν γίνονται, με τόν έδαφος κάπον και τά έδαφος, ικανοποιητικώτεροι.

Πρός τούτοις οι τακτικά λιπανόμενοι άγροι κατά τόν έτος τής άγρανιπώσεως—όσάκις γίνεταί χρήςις ταύτης—πράγματοι πολύ περισσότερον χόρτον—τούλάχιστον τόν τριπλασίον—άπό εκείνον, πού παράγουν οι άποδιπλανοί άγροι, οι μη λιπανθέντες· τόν χόρτον δέ, τόν όποιον παρήχθη εις άγρον λιπανθέντα είναι όχι μόνον περισσότερον, άλλα και πολύ άνωτέρας ποιότητος, ώστε τά ζώα, πού τόν τρώγουν όφελούνται διπλάσιως· ούτως ή εκ τού χόρτου τού προερχόμενου άπό λιπασμένου άγρόν όφείλει είνε πάρα πολύ μεγάλη· οι σιταροκαλλιεργηταί, οι άπό έτών χρησιμοποιούντες χημικά λιπάσματα, καλώς γνωρίζουσι και πρεπόντος εκτιμώσι τήν σπουδαιότητα τής όφελείας ταύτης.

Όλα αυτά είναι κέρδη σημαντικά, τά όποια πρέπει νά υπολογίζη ό γεωργός.

Έτερον άπό όλα αυτά, πώς πρέπει νά χαρακτηρίζωμεν τόν γεωργόν, πού δέν μεταχειρίζεται άκόμη χημικά λιπάσματα;

Αν τόν θεωρήσωμεν άπλώς ως όπισθοδρομικόν ρουτινιέρην δέν είνε όλίγον;

Σημειώσις: Εις τούς άνω λογαριασμούς δέν ύπελογισάμεν τήν εκ τού άχύρου προερχομένην όφείλειαν, διότι αούτη είναι άσήμαντος· άλλως δι' αούτης θά πληρωθούν τά έλάχιστα έξόδα, τά όποια θά προσέλθουν, ένεκα τής αύξήσεως τής άποδόσεως τού σίτου (άλωνιστικά, μεταφορικά κ.τ.λ., τού πλεονάσματος).

III. Από άπόψεως τεχνικής και έπιστημονικής.

Τά πειράματα τού κ. Γιαννιού, έξεταζόμενα άπό τεχνικής και έπιστημονικής άπόψεως παρουσιάζουσι μέγιστον ένδιαφέρον.

Ό «Αγροτ. Ταχιδος» δέν είναι τόν κατάλληλον περιοδικόν διά τήν εξέτασιν τών τοιούτων έπιστημονικών ζητημάτων· σημειούμεν μόνον τά εξής, δι' εκείνου, πού θέλουν νά καταγίνωνται εις τοιούτου είδους έρευνάς.

1ον) Η άπόδοσις τού άζώτου είναι λίαν ικανοποιητική—τόν έδαφος μας θεωρούμενον κεκορεσμένου άπό φωσφορικόν όξύ και κάλιο—διότι έκάστη μονάς άζώτου άπέδωκε 38.5 μονάδας σίτου· εις τήν άπόδοσιν ταύτην, κατά πόσον συνέτρεξε τόν άτμοσφαιρικόν άζωτον;

Η συνήθως άπόδοσις τής μονάδος άζώτου ύπολογίζεται εις 25 μονάδας σίτου.

Κατά τά τελευταία πειράματα τού διαπρεπούς καθηγητού τής Έθν. Γεωργικής Σχολής τού Crignon κυρίου Brégniere ή άπόδοσις τού χιλιόγρ. άζώτου ανήλθε και άνωτατον μέν δρον εις χλγρ. 30 ό μέσος όρος δέ πειραμάτων, εις τά όποις τόν άζωτον έχρησιμοποίηθη υπό διαφόρους μορφάς, ανήλθεν εις χιλιόγρ. 21.—

2ον) Εις τά πειράματα τού κ. Κωνσ. Γιαννιού, ή χρησιμοποίησις τού φωσφορικού όξέος ήτο ικανοποιητική, διότι ό συντελεστής τής χρησιμοποίησεως άνέρχεται εις τά 18 75 ο)ο τού διαθεσίμου φωσφορικού όξέος· συνήθως ύπολογίζομεν, ότι κατά τόν έδαφος τής λιπάνσεως μόνον τά 16 ο)ο τού διαθεσίμου φωσφορικού όξέος χρησιμοποιούνται, ήτοι τόν 1)6· εις τά Κατ-λαρία ύπέρ τόν 1)5 τόν δούλειος φωσφορικού όξέος έχρησιμοποίηθη.

3ον) Ως πρός τόν κάλι δέν δυνάμεθα νά σχηματίσωμεν γνώμην, μη έχοντες ήρους συγκρίσεως· εν τούτοις, φρονούμεν, ότι ή πείρα τού κάλι εις τόν χρησιμοποίησιν τύπου 4-12 3 με γάλας συνέτρεξεν εις τήν τούτον ικανοποιητικήν χρησιμοποίησιν τού άζώτου και τού φωσφορικού όξέος.

Γενικόν Συμπέρασμα

Κατά ταυτα ή γνώμη τού κ. Γιαννιού, ότι: προτιμότερα θά είναι ή χρησιμοποίησις διά τόν σιτηρά τού συνθέτου χημικού λιπάσματος τού τύπου 4-12 3 τής ΑΕΕΧΠΛ καθ' όσον μέλιτα όλα τά εκ τού Έξωτερικού, πού διαφόρων εμπόρων είνε άπομεινόμενα λιπάσματα, είναι κατά τόν μάλλον ή ήτοιον νοθευμένα ή καί άπλώς έλαττωματικά.

Α. Θ. Μ.

ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΦΥΤΩΝ

ΚΟΜΜΙΩΣΙΣ Ή ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΤΟΥ ΛΑΙΜΟΥ ΤΩΝ ΕΣΠΕΡΙΔΕΙΩΝ (ΙΔΙΩΣ ΚΙΤΡΕΑΣ)

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ

Η κομμίωσις τών έσπεριδειδών είναι ασθένεια, τής όποιας τά καταστρεπτικά άποτελέσματα είναι σοδαρώτατα. Η ασθένεια αούτη είναι γνωστή εις τούς καλλιέργοντες έσπεριδειδή από παλαιό-τάτων χρόνων, μέχρι τών τελευταίων, όμως, έτών ή πάθησις αούτη άπεδίδετο εις φυσιολογικούς λόγους, καθότι δέν είχε κατορθωθή ή ανακάλυψις τού μικροοργανισμού, τού προκαλούντος ταύτην.

Η κομμίωσις έπροξένησε μεγίστας ζημίας εις τά έσπεριδειδή εις τόν Hyeres τής Γαλλίας κατά τόν 1851 εις δέ τήν Κορσικήν κατά τόν 1870 εισχθείσα από τήν Καλιφόρναν τής Ιταλίας.

Μία αίτία εξ άλλου τής επεκτάσεως τής καλλιέργειας τής Κιτρέας εν Γαλλία και ιδίως εν Κορσική υπήρξεν ή επέκτασις τής παθήσεως ταύτης εν Ιταλία, ήτις ήνάρκασε τότε τούς Ιταλούς βιομηχάνους Ζαχαροπλαστικής νά αύξήσουν τας τιμής τών Κιτρών και ν' άποταθούν εις ξένας Άγορας διά τήν προμήθειαν τούτων.

Ούτως εν Κορσική ενν έπωλούντο τότε τά 100 χλγρ. Κιτρών 20 φρ. χρυσ. έφθασαν εις τήν τιμήν 100 φρ. χρυσών. Τότε ήρχισεν εις τήν έπαρχίαν ταύτην νά επεκτείνεται ταχέως ή καλλιέργεια τής Κιτρέας, ήτις πρότερον ήτο περιωρισμένη εις τινάς μόνον περιφερείας.

Κατά τόν 1872 πού τού κινδόνος επεκτάσεως τής παθήσεως τάχρη: και εν Κορσική ή τότε όπουργός τής Γεωργίας άπέστειλεν επί τόπου δύο έπαρχίους έπιστήμονας τής έπαρχίας: έκείνους, τόν Μ. Μαρίμ Κατήγητήν τής Σχολής τού Κέρτε και τόν Μον-στότατον Μ. Βαλερί—Μαγέ Κατήγητήν τής Σχολής τού Μον-πελιέ. Ούτοι, όμως, ούδεν κατώρθωσιν τότε ν' ανακαλύψουν, και μόνον τελευταίως κατά τόν 1925 ο κ. Μ. Ι. Ντοφφρονού κατήγητή τού Ινστιτούτου Γεωργικών Έρευνών, κατόπιν έπισταμένου έρευνών επί τών Κιτρών Κορσικής, κατώρθωσε νά καθορίση επικάριως τόν είδος τού παρσιότου, τού προκαλούντος τήν κομμίωσιν.

Έξωτερικοί χαρακτήρες τής παθήσεως

Εις τήν άρχήν ή πάθησις αούτη περνά σχεδόν άπαράτητος ιδίως εις τά νέα και δυναμώμενα δένδρα, καθότι οι καταστρεφόμενοι υπό τού παρσιότου έστί άγρικαίσις τας ταχέως διά νέων τοιούτων.

Προόσσης, όμως, τής ηλικίας τού δένδρου και αύξανόμενης τής μολυσματικής ενεργείας τού παρσιότου, ή έπώλυσσις τών πληγών άποβαίνει δυσκολώτερα, λόγω τής έλαττώσεως τής βλαστικής ικανότητος τού φυτού, τόν δέ δένδρον δεικνύει πλέον τά πρώτα συμπτώματα τής επερχομένης καταστροφής, ήτοι χλώρωσις πρώτος τών φύλλων, οι νέοι βλαστοί μακρύνονται, τέλος τόν βλαστον δένδρου δεικνύει γενικόν μαρμαρόν, όστις γίνεται εύκόλως άντικλητός άπό τόν παρακλινόμενον τόν δένδρον τού προσε-κτικόν κηπουρόν. Κατόπιν, όμως, τών συμπτωμάτων τούτων καταρ-τίζεται άποξηρανσις τού φυτού εις τόν λαμόν τού δένδρου μετά ή άνεν έγκρίσεως μέλανος όγκου, διστόμου. Αι κορυφαί των κλάδων άποξηραίνονται, άντιπύσσονται δέ πανταχόθεν λαίμαργοι δλαστοί, εξ ών οι περισσότεροι είνε καχεκτικοί, δέν άγρούν δέ ν' άπξίστρανθούν και ούτοι, τέλος κακύνονται, σήψις των ριζών, και άπχται οι επεκταθέντες συνήθως συνέπεται, μέχρι τής τελείας άποξηράσεως τού όλου δένδρου.

Από τής έποχής πού γίνονται άντιληπτά τά πρώτα συμπτώ-ματα τής ασθένειας, ήτοι, ή χλώρωσις, ήτις συνήθως είνε τόν πρώτον έπακολουθήμα τής παθήσεως, μέχρι τής τελείας άποξηράσεως τού δένδρου, παρέχονται 3—5 έτη.

Κατ' άρχήν τόν δένδρον άνήκει και καρποφορεί άπρόσβως, άλλ' οι καρποί τού γίνονται συνήθως μικροί και κατά τόν πλείστον άσθενικοί, μερικοί δέ εκ τούτων πέπτουσι πρό τής ώρίμανσεως, άλλοι δέ σχίζονται και παρά τά χείλη τής σχιμής ενόριστομεν κόκκιν· τόν κορμόν, όμως, δέν παρουσιάζεται πάντως δέν είνε ως έι τούτου σύμπτωμα, επί τού όποιου δύναται νά βασισθή τις διά τήν διάγνωσιν τής ασθένειας.

Η προσβολή συνήθως άρχίζει πλησίον τού λαίμου, διά νά επεκταθή κατόπιν εις τόν κορμόν και εις τας ρίζας τού δένδρου.

Κατά τας γενομένας, όμως, παρατηρήσεις υπό τού Γάλλου έπιστήμονος Dufrénoy κατά τόν 1925 εν Κορσική επί τών Κιτρών, ή προσβολή δύναται νά άρχισή και άπό τας ρίζας και κατόπιν νά επεκταθή εις τόν λαμόν και κορμόν τού δένδρου. Παρατηρήθη

δηλ., και το αυτό έχει ύψιστη σημασία διὰ τὴν πρόληψιν τῆς ἀσθενείας, διὰ τὴν ἀρχὴν ἀρχίζον ἐκεῖ δὲ ποὺ ἡ κόπρος ἐρχεται εἰς αὐτοὺς ἐπαφὴν μετὰ τὸ δένδρον, ἢ τοὺς λαμῶν τοῦ δένδρου, ἐὰν ἡ κόπρος ἔχῃ τεθῇ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, τοῦναντίον δὲ ἐπὶ τῶν ριζῶν, ἐὰν ἡ κόπρος ἔχῃ παραχωρῇ διαβίαν.

Αἷτια, προκαλοῦντα τὴν ἀσθενείαν

Ἡ μικροσκοπικὴ ἐξέτασις τεμαχίων φλοιῶδ ποσὶς βληθέντων ὑπὸ τῆς ἀσθενείας ταύτης δένδρων, ὑπὸ τοῦ κ. Dufrenoy ἔφερον εἰς φῶς τὰ παρσίτον (Pythiacistis citrophthora), ὅπερ εἶνε γνωστὸν ἐν Σικελίᾳ καὶ ἐν Καλλιφορνίᾳ, ὡς προκαλοῦν τὴν κομιμῶσιν τῶν ἐσπεριδοειδῶν. Τὸ παρσίτον, ὅμως, τοῦτο ὅπως δὲ ἐν γένει τὰ παρσίτα, δὲν ἀναπτύσσεται καὶ δὲν ἐπιφέρει πραγματικὰς βλάβας, παρα μόνον, ὅταν εὖρη εὐνοϊκοὺς ὁρους ἀναπτύξεως. Τοιοῦτοι δὲ εὐνοϊκοὶ ὅροι διὰ τὸ παρσίτον τῆς κομιμῶσεως, εἶνε: ὑπερβολικὴ ὕγρασία, ἀνεπαρκὴς κυκλοφορία ἀέρος, ὑπερβολικὴ χρῆσις ἀζωτοῦχων ὀργανικῶν λιπασμάτων καὶ ἰδίως κόπρου. Ἡ κόπρος εἰς τὴν περίστασιν ταύτην εἶνε βλαβερὰ ὅχι μόνον διὰ τὸ ἀζώτον, ὅπερ περιέχει, ἀλλ' ἰδίως, διότι χρησιμεύει καὶ ὡς φορέως τῶν διαφόρων σπειρμάτων, μυκηλίων κτλ. διὰ τῶν ὁποίων τὰ παρσίτα μολύβουν τὰ δένδρα.

Προφυλακτικὰ μέσα.

1ον: Ὑπερβολικὰ ποτίσματα καὶ ὕγρασία, εὐνοοῦν τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ παρσίτου καὶ προδιαθέτουν τὰς ρίζας τοῦ δένδρου εἰς τὴν προσβολήν. Τὰ ποτίσματα, δὲν, πρέπει νὰ γίνωνται μόνον ὅταν εἶνε ἀνάγκη, δηλ.: ὅταν διψῶν τὰ δένδρα, ὅχι δὲ ὅπως νομίζουσι τινὲς τῶν καλλιερῶν, ὅτι τὰ ξυνά πρέπει νὰ ἔχουν διαρκῶς ὕγρασίαν, διὰ νὰ μεγαλώσων τοὺς καρπούς των. Ἡ ὑπερβολικὴ ὕγρασία εὐ οὐδὲ μόνον τὰς παρσιτικὰς ἀσθενείας, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐντομολογικὰς τοιαύτας, ὡς εἶνε αἱ διάφοροι ψώρες.

Ὅταν μάλιστα τὸ ἔδαφος εἶνε φύσει ὑγρὸν, πρέπει νὰ μὴ διαστάζωμεν νὰ προβαίνωμεν εἰς ἀποστραγγιστικὰ ἔργα, ἔστω δι' ἀνοικτῶν χαντάκων, ἐὰν τὸ σύστημα τῶν πηλίνων σωλήνων κοστίξῃ πολὺ. Τοιαύτην περίπτωσιν συνηνήγαμεν εἰς κήπον Ναυπάκτου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἄπαντα τὰ εὐρισκόμενα ξυνά εἶνε προσωριμῶς νὰ χαθοῦν πολὺ ταχέως ἐκ τῆς κομιμῶσεως καὶ ψωρίσεως, λόγῳ τῆς ὑπερβολικῆς ὕγρασίας. Εἰς τοιαύτας περιπτώσεις τὰ φάρμακα ἢ οἰαδήποτε ἄλλα θεραπευτικὰ μέσα οὐδὲν θετικὸν ἀποτέλεσμα φέρουν, ἐὰν δὲν κτυπηθῇ ἡ κορυφαία αἰτία, ἡ ὕγρασία.

2ον: Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ δύναται νὰ κυκλοφορῇ ἐλευθέρως μεταξὺ τῶν δένδρων, διὰ τοῦτο καὶ τὰ δένδρα πρέπει νὰ εἶνε ἀραιῶς φυτεμένα, τὰ ξυνά πρέπει νὰ εἶνε φυτεμένα αἱ μὲν πορτοκαλέαι καὶ λεμονεῖαι εἰς 6—7 μέτρα αἱ μανταρινεῖαι εἰς 4—5 αἱ δὲ κινεῖαι εἰς 2—3 μέτρα καθ' ὅσον τὰς διευθύνσεις, καὶ μὴ διαστάζωμεν δὲ νὰ ξεριζώσωμεν μερικά, τὰ πλέον καχεκτικὰ, διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ἀραίωσιν ταύτην. Εἶνε σφάλμα, ὅπως νομίζουσι οἱ περισσότεροι καλλιερῶν, ἔσπεριδοειδῶν, ὅτι τὰ ξυνά πρέπει νὰ εἶνε πυκνὰ φυτεμένα διὰ νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τοῦ ἰσχυροῦς ἀνέμου καὶ διὰ νὰ μὴ μὲν τὸ χωράφι ἀδειανό.

Προτιμότερον εἶνε δὲν προφυλάσσωμεν τὰ ξυνά διὰ φρακτῶν ὑψηλῶν, ἀπὸ τὸ μέρος, ὅπου πνέουν συνήθως οἱ ἰσχυροὶ ἀνεμοί, φυτεύοντες π.χ. κυπαρίσσια ἢ καλάμια, ἅτινα διδουν καὶ ἐν καλὸν εἰσόδημα.

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὰ ξυνά πρέπει νὰ κλαδεύωνται. Ἐκτὸς τῶν ξηρῶν καὶ τῶν λαϊμάργων, πρέπει ν' ἀραιῶνται ἐσωτερικῶς οἱ κλώνοι, διὰ νὰ δύναται, τόσον ὁ ἄνθρωπος, ὅσον καὶ αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες νὰ τὰ διαπερνῶν εὐκόλως. Προκειμένου δὲ περὶ κήπων ἐκ ξυνῶν, τῶν ὁποίων δένδρα εἶναι ἔχον προσβολὴν ἀπὸ κομιμῶσιν, πρέπει ἅπαντα τὰ ἐργαλεῖα τὰ χρησιμοποιοῦμενα διὰ τὸ κλάδεμα ν' ἀπολυμαίνωνται δι' ὀλίγου οἰνοπνεύματος πρὶν ἢ χρησιμοποιοῦντο δι' ἄλλο δένδρον. Ἀποφεύγωμεν οὕτω τὴν μόλυνσιν τῶν ἐν τῷ κήπῳ εὐρισκόμενων ὅτιων τελοῦντων.

3ον: Τὸ ὕδωρ, τὸ χρησιμοποιοῦμεν διὰ τὰς ἀρδεύσεις, ἐὰν εἶνε τρεχάμενον, νὰ μὴ προέρχεται ἀπὸ κήπον ξυνῶν, προσβεβλημένων ἀπὸ κομιμῶσιν, καθότι, τὸ νερὸ παρασύρει σπέρματα τῆς ἀσθενείας, καὶ μολύνει οὕτω τὰ ὑγιὰ δένδρα. Τὸ τοιοῦτον εἶνε σπάνιον, μᾶλλον ἐν Ἑλλάδι, ὅπου αἱ ἀρδεύσεις γίνονται συνήθως ἀπὸ νερὸ πηγαζίων. Ἐκαστος δὲ κήπος ἔχει τὸ πηγάδι τοῦ.

Πάντως ἀποποδηῖται καὶ ἂν προέρχεται, τὸ νερὸ τῶν ἀρδεύσεων δὲν πρέπει νὰ ἐγγίξῃ τὸν λαμῶν τοῦ δένδρου. Πρὸς τοῦτο ἀνοίγωμεν διὰ τὰς ἀρδεύσεις, περὶ ἐνάτου δένδρου ἕνα χαντάκι μὲ ἀκτίνα 0.50 ἑκατοστῶν τοῖς ἑκατοστῶν ἀπὸ τοῦ κορμοῦ, πλησίον τοῦ ὁποῦν ἀφίεται οὕτω σωρὸς χώματος ἀρκετὸς οὕτως ὥστε τὸ νερὸ νὰ μὴ δύναται νὰ προχωρήσῃ καὶ ἐγγίξῃ τὸν κορμὸν.

4ον: Καλὸν εἶνε ἡ κόπρος ν' ἀποφεύγεται τελείως, ἐπειδὴ, ὅμως, ἡ ὀργανικὴ οὐσία εἶνε ἀπαραίτητος διὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ χούμου, προτιμότερον εἶνε νὰ διδωμεν ταύτην κατὰ τετραετίαν διὰ μιᾶς χλωρᾶς λιπάνσεως, ἢ ἐν ἡ χορῆς τῆς κόπρου εἶνε ἀναπόφευκτος, τότε αὕτη πρέπει πάντως νὰ μὴ ἐγγίξῃ τὸν κορμὸν οὐτε τὰς ρίζας τοῦ δένδρου, ἐὰν παραχώνεται θαλάσως, ἀλλὰ νὰ μεσολαβῇ πάντοτε στρώμα χώματος, καθότι ἔχει παρατηρηθῇ, ὅτι εἰς τὸ σημεῖον, ὅπου ἡ κόπρος ἐρχεται εἰς ἐπαφὴν μετὰ τὸ δένδρον, γίνεται καὶ ἡ μόλυνσις.

5ον: Εἰς δένδρα προσβεβλημένα ἀπὸ κομιμῶσιν πρέπει νὰ γίνονται πολλὰ περιωρισμένη χρῆσις ἀζωτοῦχων λιπασμάτων, ἰδίως ὀργανικῶν, καθότι κατὰ τὰ ὑπὸ τῶν καλλιερῶν Σιλβέστρικαι Ρικάρ διγενομένας δοκιμὰς, παρατηρήθη, ὅτι ἅπαντα τὰ δένδρα, τὰ παρουσιάζοντα τὰ συμπτώματα τῆς ἀσθενείας ταύτης, ἔχουν πλεονόγητα ἀζώτου ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἄλλα στοιχεῖα. Πρέπει, ὅθεν, νὰ γίνονται χρῆσις εἰς τὴν περίστασιν ταύτην μόνον φωσφορκαλιούχων λιπασμάτων, καὶ ὡς τοιοῦτον λίπασμα συνιστῶμεν τὸ 0 12-6.

6ον: Ἡ ἀποξηρανθέντα δένδρα, ἢ ἔκλεινα, ἅτινα εἶνε ἰσχυρῶς προσβεβλημένα ὑπὸ τῆς κομιμῶσεως καὶ κατὰ συνέπειαν ἀθεράπευτα, πρέπει νὰ ξεριζώνωνται μετὰ τὰς ρίζας των καὶ νὰ καίωνται ἐπὶ τόπου, εἰς δὲ τοὺς οὕτως ἀνοιχθέντας λάκκους νὰ γίνονται ἀπολύμανσις διὰ τοῦ πυρὸς (καίωμεν ἐντὸς τῶν λάκκων ἑστῆς χόρτα) κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐλαττοῦνται κατὰ πολὺ αἱ ἐστὶαι μολύνσεις, διὰ τῆς καταστροφῆς τῶν μυκηλίων, σπόρων κτλ. τῶν παρσίτων.

7ον: Κατ' ἔτος μετὰ τὸ ξελάκκωμα τοῦ λαμῶ τοῦ δένδρου ν' ἀλοιφεται ὅλη ἡ βᾶσις τῶν ὑγιῶν δένδρων ἀπὸ τὰς χονδρὰς ρίζας μέχρι ἐνὸς μέτρον ὅρους, τοῦλάχιστον, διὰ πυκνῆς διαλύσεως Περοσπορίνης. 10 ο) (δύναμις ἐπὶ τοῖς ἑκατόν).

8ον: Νὰ μὴ φυτεύωνται νέα δένδρα εἰς τὴν θέσιν τῶν ἐκριζωθέντων τοιοῦτων, ἐὰν δὲν παρέλθουν τοῦλάχιστον 3-4 ἔτη, καθότι τὸ μυκίλιον τῶν παρσίτων ὅπως συμβαίνει δι' ὅλα ἐν γένει τῆς οἰκογενείας ταύτης τα παρσίτα (phytophthoriacées) διατηρεῖται ἐπ' ἀρκετὸν ἐντὸς ὑγρῶν ἑδαφῶν, τρεφόμενον ἀπὸ τὰς ὀργανικὰς οὐσίας τὰς ἐν τῷ ἑδάφει εὐρισκόμενας, καὶ δύναται οὕτω νὰ μολύνῃ ἐν τῷ ἑδάφει τὰ ὑγιὰ φυτὰ, μετὰ τὰ ὁποῖα θὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν.

Ἐκτὸς, ὅμως, τοῦτου τὰ νημάτια τούτα δύναται νὰ δώσουν καὶ σπόρους, οἵτινες ὡς εἵπομεν καὶ ἀνωτέρω, μεταφερόμενοι διὰ τῶν ὑδάτων τῶν ἀρδεύσεων δύναται νὰ μολύνουν εἰς μεγάλῃ ἀπόστασιν ὑγιὰ δένδρα.

9ον: Πρὸς φυτεύσιν δέον νὰ γίνονται πάντοτε χρῆσις νεραντζῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων νὰ ἐμβολίζωνται αἱ λεμονεῖαι ἢ πορτοκαλέαι κτλ. Ὁ δὲ ἐμβολιασμὸς νὰ γίνονται πάντοτε εἰς ὕψος ἐνὸς μέτρον ἀπὸ τοῦ ἑδάφους. Ἐπειδὴ δὲ παρατηρήθη, ὅτι πολλὰ ξυνά, καὶ ἰδίως λεμονεῖαι, ἂν καὶ ἐμβολιασμένοι ἐπὶ νεραντζῶν προσβεβληθῇ ὑπὸ κομιμῶσεως, νὰ ἀφίενται κάτωθεν τῶν ἐμβολίων ἐκάστον δένδρου, ν' ἀναπτύχωνται εἰς ἡ δύο ὁδοὶ νεραντζῶν οἵτινες παρέχοντες εἰς τὸ ὑποκείμενον κατεργασμένον χυμὸν νεραντζῶν, καθιστῶσιν αὐτὸ ἀπρόσβλητον ὑπὸ τῆς νόσου.

10ον: Νὰ ἀερίζεται καὶ νὰ ἡλιάζεται τὸ χώμα ἀναστρεφόμενον δι' ἥρωςων καὶ εἰ δυνατόν νὰ σκαλίζεται τὸ θέρος μετ' ἑκάστην ἀρδευσιν.

Μέσα θεραπευτικὰ

Ἐάν τὸ δένδρον εἶνε προσβεβλημένον ἰσχυρῶς οὐδεμία θεραπεία δύναται πλέον νὰ τὸ σώσῃ, καὶ πρέπει τότε νὰ ἐκριζωθῇ καὶ νὰ ληφθῶν ἅπαντα τὰ προφυλακτικὰ μέτρα, ἅτινα ἀνεφέρχμεν.

Ἐάν ἡ πάθσις εἶνε ἐν τῇ γεννέσει τῆς, καὶ δὲν ἔχῃ εἰσέτι εἰσχωρήσῃ καὶ εἰς τοὺς κυριωτέρους κλάδους, τότε πρέπει ν' ἀφαιρεθῶν ἅπαντες οἱ ξηροὶ φλοιοὶ ἐπὶ τοῦ κορμοῦ καὶ τῶν κυρίων ριζῶν, καὶ μέρος ἀκόμη τοῦ πέριξ ὑγιούς φλοιοῦ, εἰς τὸν ὅποιον, δύναται νὰ ἔχῃ εἰσχωρήσῃ τὸ παρσίτον, νὰ καταστραφῶν τὰ ὅλα αὐτὰ αἱ φλοῖδες ἐπὶ τόπου διὰ τῆς πυρᾶς, ἅπασα δὲ ἡ οὕτως ἀπογυμνωθεῖσα ἐπιφάνεια ν' ἀλοιφεται διὰ πυκνῆς διαλύσεως Περοσπορίνης 10 ἐπὶ τοῖς ἑκατόν.

Θ. ΛΥΚΙΑΡΔΟΠΟΥΛΟΣ
Μηχανικός-Γεωπόνος

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ.— Παρακαλοῦνται οἱ ἀναγνώσται μας νὰ μᾶς πληροφορήσων ἐξετάζοντες ἐπισταμένως κομιμῶντα ξυνά δένδρα ἐν τῷ μέλαν ὑγρὸν τὸ ὁποῖον τρέχει ἀπὸ τὰς πληγὰς τοῦ δένδρου εἶναι πραγματικῶς δύσσομον ὡς ἀναφέρει ὁ Γάλλος ἐπιστήμων Κος Ντοφρενους, καθ' ὅτι ἡμεῖς δὲν ἔχομεν παρατηρήσει τὴν λεπτομέρειαν ταύτην.

Θ. Α.

ΥΑΛΟΥΡΓΕΙΟΝ ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΕΛΛ. ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ - 33, ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ

Τηλεγρ. Διεύθυνσις:—ΟΞΕΛΛ Αθήνας—Τηλεφ. Ν. 6—89

ΑΠΟΘΗΚΑΙ:

ΑΘΗΝΑΙ: Παλαιὸς Σταθμὸς Θησείου
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ: 20, Ὁδὸς Ἀριστείδου, 20

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ:

Εἰς πάσας τὰς πόλεις τῆς Ἑλλάδος

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΥΑΛΟΥΡΓΕΙΟΥ

ΥΑΛΟΠΙΝΑΚΕΣ: Κοινοί, Ἐπισταγέως καὶ Ἀδιαφανεῖς (ΜΑΓ).

Εἰς τὴν ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΥΑΛΟΥ:

Φιάλαι: Γυμναί: Κοινὰ, Οἶνον, Λικέρ, Ζύθου, Αεριοῦχων Ποτῶν, Μεταλλικῶν ὑδάτων, Φαρμακείων.

Γυαλὶνὰ γυμνὰ καὶ Πλεκτά

Δοχεῖα Πλεκτά.

Παγωνιέραι Πλεκτά.

Βυρελάκια Γυμνὰ καὶ Πλεκτά.

Εἰς τὴν ΛΕΥΚΗΣ ΥΑΛΟΥ:

Ποτήρια ὕδατος, οἶνον, Ζύθου, Λικέρ, ῥακῆς, οὔζου.— Φιάλαι: Τραπεζῆς καὶ Νυκτοφιάλαι.— Κανάτια.— Φρουτιέραι καὶ Σαλιέραι.— Πικτέλλα.— Δισκία.— Ἀλκοδοχεῖα.— Γλυκοδοχεῖα.— Μελανοδοχεῖα.— Στακτοδοχεῖα.— Βεντούζες.— Ἐσωκάνδηλα.— Ἀνθοδοχεῖα.— Λάμπαι.— Λαμποδοχεῖα.— Λαμπόγυαλα.— Ἀμπαζοῦ.

Τιμοκατάλογοι καὶ Εἰκονογρ. Λευκώματα ἀποστέλλονται δωρεάν τῷ αἰτοῦντι.

ΡΕΤΣΙΝΟΛΑΔΙΑ (KIKI) (1)

Εἶναι δεντράκι ψηλὸ ὥσπερ 4 μέτρα, καὶ τὰ φύλλα του μοιάζουν κάπως τοῦ πλατάνου καὶ ὁ καρπὸς τοῦ, ὅταν εἶναι ἄπλωστα κλαριά, ἔρχεται μετὰ τὴν θωρίαν τοῦ κάστανου, ἂν καὶ εἶναι στὴν ἀρχὴ κοκκινωπός. Ἡ ρετσίνολαδιὰ καλλιεργεῖται προπόντων στὴν Ἰνδικήν καὶ βάρρειο Ἀμερικὴν, ἂν καὶ κατὰ γὰρ ἀπὸ τῆς χώρας τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς. Σὲ μᾶς σπέρνουν τὴν ρετσίνολαδιὰ στὶς ἐπαρχίας, ποὺ δὲν κάνουν βαροχειμωνιά, γιὰ στολίδι τοῦς κήπους. Σὲ πολλὰ νησιά μας καὶ στὴν Ἡλεία φυτῶναι μονάχοι τοῦ καὶ οἱ σπόροι του, ποὺ μοιάζουν σὺν ταμπεούρια, ἔχουνε λάδι 30—35 τὰ ἑκατό. Τὸ λάδι αὐτὸ εἶναι τὸ καθαρό, ρετσίνολαδο, ποὺ τὸ μεταχειρίζονται καὶ στὰ σαποῦνα καὶ φωτισμό. Κάπου, ὅμως, διάβασα πῶς μετσίνολαδο λαβάνουν εἰς μηχανεῖς τῶν ἀεροπλάνων καὶ γενικὰ τῆς οὐρανοῦς τεχνικὰς μηχανεῖς.

Γιὰ νὰ βγάλουν τὸ ρετσίνολαδο ξεφλουδίζουν τοὺς σπόρους, τοὺς ἀλέθουν καὶ τοὺς στίβουν σὲ πιεστήριο. Στίβοντας παίρνουν δοσὶ ποιότητος ρετσίνολαδιοῦ: ἀβέρμιστο καὶ θερμισμένο. Τὸ ἀβέρμιστο εἶναι τὸ καλὴτερο. Οἱ πηττες ποὺ μένουν ἀποστρίβοντας τοὺς

(1) Ricinus communis.

σπόρους, εἰς μεταχειρίζονται στὴ γεωργίᾳ γιὰ φοβὰν. Ἡ ρετσίνολαδιὰ ἐπειδὴ δὲν ἀντέχει στὶς βαροχειμωνιὰς καὶ στὶς δυνατὰς παγωνιὰς φυσικὰ προκόβει καλὴτερα καὶ τὴ χρόνιαν περισσώτερα σὲ ἐπαρχίας, ποὺ ἔχουν ζεστὸ κλίμα καὶ σὲ θέσεις προσηλιακές. Καὶ γίνονται μονάχοι μετὰ σπόροι καὶ προκόβει σ' ὅλα τὰ χώματα καὶ πρὸ πάντων στὰ πλούσια καὶ νοτιώδη. Γι' αὐτὸ, ὅταν ἡ ρετσίνολαδιὰ εἶναι σπαρμένη σὲ χωράφι, ποὺ εἶναι κοντὰ σὲ ποτάμι ἢ εἶναι ποτιστικόν, μεγαλώνει πολὺ καὶ εἰσόδημα δίνει περισσώτερο.

Πῶς καλλιεργεῖται

Ἡ καλλιέργεια τῆς ρετσίνολαδιᾶς καὶ τ' ἀμπελιοῦ μοιάζουν κάπως. Τὸ χωράφι, ποὺ θὰ τὴν σπείρωμε, τὸ διαλεγομε νὰναι προσηλιακόν, πλούσιον καὶ νοτιώδη. Κι' ἀρχίζοντας τὰ προπρόδρογια ὥσπερ νὰ βγῇ ὁ χειμῶνας ὀργώνομε ἢ τὸ σκάφομε βαθειὰ μετὰ ἐνὶ 2—3 φορές. Μάρτην σὲ Ἀπρίλην—ἐὰν δὲν ἔχομε φόδο παγωνιάς—ἐξαοργώνομε τὸ χωράφι, τὸ σπείνομε μετὰ αἰθερόσδαρνα, τὸ χωρίζομε σὲ βραχίτες καὶ σὲ περίστας, ποὺ ἔχομε νερὸ κάνομε καὶ τὸν καταπότη γιὰ νὰ ποτίζεται. Στὶς βραγίτες αὐτὰς ἀνοίγοντες ἔδαθα ἀλλήλα καθε 4 ὁρκακελῆς, σπείνομε τὴν ρε-

ταινολαδιά ρίχνοντας κάθε 3 δρασκελιές κι' από 2—3 σπόρους σε 3 δάχτυλα βάθος. Από τις ρετσίνολαδιές που θα φυτρώσουν άφίνομε σε κάθε θέσι από μια ξεριζώνοντας τις άλλες, τις πειδ άδύνατες. Για να σπείρωμε ένα στρέμμα θέλομε 500 άδαδες σπόρο. Αντί να σπείρωμε τη ρετσίνολαδιά απ' εθείλας στο χωράφι μπορούμε να σπείρωμε το σπόρο της σε γλαστράκια κι' όταν γίνουν φυτά με λίγα φυλλαράκια να τα φυτέψωμε στη θέσι τους. Κατά περίσταση, που το χωράφι της ρετσίνολαδιάς είναι ποτιστικό το δίνουνε 2—3 νερά τελειώνοντας ή άνοιξη ως το Σεπτέμβριο, που ώριμάζουμε οι σπόροι. Κατόπι από κάθε πότισμα το σκαλίζουμε για να κρατή ύγρασία και το φθινόπωρο και βγαίνουν τας ο χειμώνας το σπαίζουμε. Όταν ή ρετσίνολαδιά είναι ξεριζική της κάνουν μοναχά τοσιπάματα: ένα το φθινόπωρο κι' ένα βγαίνοντας ο χειμώνας. Και τη φουσιάζουμε κάθε 2 χρόνια με χημικό λίπασμα 6-8-8 ή μ' όληγη κοπριά δυναμωμένη με το όμοιος χημικό λίπασμα 6-8-8.

Οι σπόροι της ώριμάζουν κατά το Σεπτέμβριο-Οκτώβριο. Τότε τους κόβουν με κλαδευτήρι μαζί με το κοτσάνι τους και τους άπλώνουν για να ξεραθούν στον ήλιο κι' ύστερα τους άλωναίνουν με κόπανο ή μηχανήμα. Ένα στρέμμα δίνει 100—150 και 200 δκ. σπόρο, όταν το χωράφι ποτίζεται και φουσιάζεται καλά με χημικό λίπασμα ή με κοπριά δυναμωμένη πάλι με χημικό λίπασμα.

Όταν φυτέψωμε ρετσίνολαδιά στη σειρά και διαστά μπορούμε να κάμωμε φράχτη μπερδεύοντας τους κλώνους της και θάνα πολλο καλός επειδή ούτε τα φύλλα, ούτε τους σπόρους της τρώνε τα ζώα. Η καλλιέργεια αυτή είναι κατάλληλη για τας Καλάμας, Γόθειο, Μελιγαλά, Πάτρας και γενικά τους χειμαδιότοπους, γιατί οι σπόροι της ρετσίνολαδιάς και ζήτησι έχουνε και καλά πληρώνονται, αγοράζόμενοι από την Φαρμακευτική Έταιρεία «Σανιτάς» Αθήνας ή από την Έταιρεία Έλεούσας Χαριλόου και Κνελλοπούλου.

ΛΑΕΕ: Ν. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΝΟΗ

Ο τέως ύπουργός της Γεωργίας κύριος 'Αλ. Κ. Μολωνάς έδημοσίευε εν τόν άνω τίτλον εις τού 'Ελεύθερον Βήμα της 18 Αύγουστου έ. έ. άξινάγνωστον άρθρον υπέρ της γεωργικής μας πρόδοι.

Από το άρθρον τούτο αναδημοσιεύομεν τὰ κάτωθι αποπάσματα, πραγματευόμενα ζητήματα μεγίστης σπουδαιότητος διά την έν γένει πρόδοι της γεωργίας μας.

Α' Γεωργική εκπαίδευσις τών όπλιτών

Ο κ. Μολωνάς γράφει:

«Οι ύπουργοί τέλος, τών πολεμικών ύπουργείων θα ήδύναντο να μεριμνήσουν όπως οι όπλιται, γεωργοί το πλείστοι; λαμβάνουν και στοιχειώδεις τινάς γενικάς γεωργικής γνώσεις, δια διαλέξουν προς τόνωσιν ιδία της γεωργικής των συνειδήσεως».

Η σύστασις αυτή είναι οδωιδεστάτη.

Περί ταύτης δευλά δευλά εγράφην εις τόν α' Αγροτ. Ταχυδρόμον», (3 έπε τεύχος 171, Ιανουαρίου 1926, σελ. 91). Άφρα, δαντως φρονούμεν, έν τούτοις, το ζήτημα τούτο σπουδαιότατα πρέπει να άπαιχολήγη τοις άρμοδίους, διότι, έν εις κάθε στρατιωτικόν κέντρον έχανόσαντο 5—10 άποδεικτικοί άγροί προοδευτικών μεθόδων γεωργικής πράξεως, ιδίως χημικών λιπασμάτων, οι άγρόται—όπλιται με τα μάτια των θα ίδουν πολλά πράγματα λίαν διδακτικά δι' αυτούς άναμφιδόλως δε τινες, τουλάχιστον, έξ αυτών θα τα θέσωσι εις πράξιν προς μεγίστην ώφέλειαν της εθνικής μας παραγωγής.

Ο κ. Μολωνάς, κατά την έμην αντίληψιν, χρεωστέι συνεχώς και επιμένως να καλλιεργήση την όρθήν του ταύτην γνώμην, με

χρίς δτου αυτή εισέβη εις πραγματικήν εφαρμογήν.

Η μετ' επιμελείας συνεχής έμπρακτος εφαρμογή της συστάσεως ταύτης του κ. 'Αλ. Μολωνά, θα έχη, χωρίς καμμίαν άμφιβολίαν, και άλλην σπουδαιότατην συνέπειαν:

Να κίμη τούς άγρότας—όπλίτας να άγαπήσωσι το χωρόν των τρυφερώτερον και μετά μελίνος στοργής να προσκολληθώσιν εις τα γεωργικά των έργα.

Γνωστόν είναι, ότι από πολλών έτών οι Έλληνες άγρόται κατά χιλιάδας μεταναστεύουν εις Αμερικήν και άλλαχοι ή τοιαύτη μετανάστευσις άποτελεί μίαν πραγματικήν εθνικήν αίμορραγίαν ή λεπτομερής εξέτασις τοις ζητήματος τούτου, παρουσιάζοντος και τινά πλεονεκτήματα δεν είναι τοις παρόντος.

Επ' εσχάτων, όμως, παραλλήλως προς την έξωτερικήν μετανάστευσιν, παρατηρείται μία άλλη μετανάστευσις πλήρης κινδύνων, χωρίς κανέν πλεονέκτημα: ή από τών χωρίων και κυριόπολεων μετανάστευσις εις τας πόλεις και ιδίως προς την πρωτεύουσάν ή τοιαύτη μετανάστευσις τοις άγροτικού πληθυσμού, χωρίς να παρουσιάζη κανέν κοινωνικόν πλεονέκτημα, έγκλείει μεγίστους κινδύνους και από άτομικής ή οικογενειακής άπόψεως ή τοιαύτη μετανάστευσις παρουσιάζει πολύ σπουδαιότερα μειονεκτήματα από τα όλγα φαινομενικά πλεονεκτήματα, τα όποια, έως, έχει.

Η μετανάστευσις, ήτις μάς άπασχολεί, άπαράιτητον είναι επιγόντως και συστηματικώς να πολεμηθί τοις θα επιτευχθί δια της προσήκουσας διδασκαλίας παρά τω στρατῳ.

Β' Άνεύθυνοι ένεργειαί άστῶν δια τα γεωργικά συμφέροντα

Ορθότατα ο κύριος Μολωνάς γράφει τα έξης:

Πρέπει δε να όμολογηθί, ότι, οι κυβερνώντες εύδοκούντα συνήθως εις άμεσον επαγήν με τους μη άγροτικούς κύκλους τών πόλεων, όφιστάμενοι έν πολλοίς την επίδρασιν των».

Χωρίς καμμίαν άμφιβολίαν, κυρίως άστοί, οδευλίαν οδωιδή και πραγματικήν σχέσιν έχοντες προς τα γεωργικά προβλήματα, εισηγόνται παρά τοις κυβερνώσιν, οι όποιοι έπίσης, ως έπι τε πολύ, είναι άδαεις τών γεωργικών πραγμάτων, τα γεωργικά προβλήματα.

Οι τοιοῦτοι εισηγηται δύνανται να καταταχθώσιν εις δύο τάξεις: ήτοι α) εκείνους, οι όποιοι ιδεολογικώς και εκ καλής πίστews κάμνουν τας εισηγήσεις των δια το καλόν της γεωργίας και β) εις εκείνους, οι όποιοι δια λόγους άτομικούς και εκ κακής πίστews άναμειγνύοντι εις τα γεωργικά ζητήματα.

Διά τους τελευταίους τούτους δεν έχομεν να άνασχοληθώμεν, ένθυμούμενοι το τών αρχών: **Οδ με πείσεις καν με πείσης.**

Διά τους πρώτους, όμως, έχομεν να παρατηρήσωμεν, ότι χρεωστούν, προτού να άναλάβουν την εισήγησιν της λύσεως τών γεωργικών προβλημάτων, καλώς να μελετήσωσι τα ζητήματα ταύτα, τα όποια συχνά είναι περίπλοκα και ή όρθή λύσις των έξαρτάται από την διευθέτησιν άλλων ποικίλων προβλημάτων, τεχνικών, οικονομικών, κοινωνικών κ.τ.λ. κ.τ.λ. Οι τοιοῦτοι όφείλονται, πρό παντός, να προσπαθώσι να επιρεάζωνται όσον το δυνατόν όλιγότερον από τας συνήθεις έργασίας των, πρό πάντων, εάν είναι έμποροι ή βιομήχανοι ή και άλλως κοινωνιολόγοι.

Η μονομερής και από μιάν άπόψεως λύσις οίσοις ποτε γεωργικού προβλήματος, συνήθως, είναι έσφαλμένη ή υπερβολίαν δυσκόλιν, αλλά γεννά έλα άλλας όδονηροτέρας δυσκολίας.

Οι πριγματικοί δε και άληθεϊς γεωργοκτηματiai, ένεκα γνωστών λόγων δεν είναι σήμερα εις κατάστασιν άποτελεσματικώς να άντιθρῶσι κατά τών ενεργειών των άστῶν καλής πίστews, πολύ δε όλιγότερον κατά τών άστῶν κακής πίστews, εισηγομένων λύσεις γεωργικών προβλημάτων.

Γ'. Ο Έλλην άγρότης άπαράιτητον είναι να χειραφετηθί, να άποκτήσῃ ιδίαν πρωτοβουλίαν

Με πολλήν εδχαρίστησιν άνεγνώσαμεν την κάτωθι, έντως σοφήν και πρακτικήν γνώμην του κυρίου Μολωνά.

«Ο άγροτικός κόσμος δεν επέζητησε προνόμια ή μονομερής μέτρα, αλλά πρέπει να άποκτήσῃ ζωρόν την συνειδήσιν, ότι δικαιούται ν' άξιώσῃ να τῳ άναγνωρισθί υπό πίντων ή προσήκουσα άπλως θέσις εις την πλάστιγγα της Έθνικής Οικονομίας, την σταθμίζουσάν και άναρμονίζουσάν, χάριν του γενικού καλού. όλα τα οικονομικά συμφέροντα».

ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ ΟΙ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΟΙ ΑΓΡΟΙ ΚΑΙ Η ΣΙΤΑΡΚΕΙΑ ΜΑΣ

Ο συνάδελφος κύριος Χρ. Εδελπίδης, τέως Γεν. Γραμματέας του Υπουργείου της Γεωργίας, έδημοσίευε εν τόν «Οικονομικόν Ταχυδρόμον» της 29 Αύγουστου έ. έ. υπό τόν τίτλον: **Δια την σιτοπαραγωγήν μας άξιόλογον άρθρον περί τών μέσων τών γενικών και ειδικών, δια τών όποιων ή Έθνική μας γεωργία δύναται να πραγματοποιήσῃ θετικώς πρόδοι.**

Τήν μελέτην ταύτην του κ. Εδελπίδου πρέπει να άναγνώσῃ, και μάλιστα μετά προσοχής, πάντες οι άναοόμενοι, οι ένδιαφερόμενοι δια την γεωργικήν πρόδοι του τόπου μας, διότι άπτεται σπουδαιότατων ζητημάτων της γεωργικής Οικονομίας του τόπου μας, ως είναι το της σιτοπαραγωγής από γενικώτερας άπόψεως, το τών γενετικών άποψεων, το της βελτιώσεως τών σπόρων, το της κατεύθυνσεως και δράσεως τών γεωργικών συνεταιρισμών, το της δράσεως και του τρόπου της ενεργείας τών δημοσίων γεωργικών ήπηρεσιών κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Αυτούμεθα, διότι ο χώρος του «Αγρο. Ταχ[ρο]» δεν μάς επιτρέπει την αναδημοσίευσιν του έν πλείστοις άξιολόγου τούτου άρθρου, άκόμη δε όλιγότερον μάς επιτρέπει την κάπως λεπτομερή άνάλυσιν και κρίσιν της μελέτης ταύτης.

Έν τούτοις, ο Διευθυντής του «Αγρο. Ταχ[ρο]», άφορμην λαβών από την μελέτην του κ. Εδελπίδου, έδημοσίευε εν τόν «Οικονομικόν Ταχυδρόμον» της 5 7)δρίου έ. έ. τα έξης:

Δια την σιτοπαραγωγήν μας

Μετά πολλής προσοχής άνέγνωσα το εις το τελευταίον φύλλον του «Οικονομικού Ταχυδρόμου», δημοσιευθέν άρθρον του συνάδελφιν κ. Εδελπίδου. Το άρθρον τοῦτο περιέχει πολλάς άληθείας άναμφισβήτητους, τών όποιων ή είσεύρηται την κλίμακιν έκτακτους θα έδιδεν άριστα πρακτικά άποτελέσματα. Ο κ. Εδελπίδης, όμως, έκφέρει και τινάς γνώμας επιδεικνύας πολλών συζητήσεων.

Έναίτιθα δεν πρόκειται να συζητήσω τας γνώμας ταύτας άπλως επιθυμῶ να έπιστήσω την προσοχήν τών ένδιαφερόμενων επί λάθους διορθωτικῶν, το όποιον, ύποθέτομεν ότι προέρχεται από παρανόμην

Ο κ. Εδελπίδης επί λέξει γράφει τα έξης.

«Η γεωργική βελτιώσις θα επιτευχθί κυρίως δι' άποδεικτικών άγρῶν, ιδιουμένων έν άνα κη εις κάθε χωρίον διότι ή θέα έξ έκτός περιποιημένου άποδεικτικού άγρού είναι πεισικώτερη δια τόν χωρικόν και έκαιτοντάδος άκόμη όητορικώτατων διαλέξεων και του καλίστου τών γεωπόνων μας Απομένει, όμως, ή προς τούτο χορήγησις τών απαιτούμενων πιστώσεων, διότι έκαιτος τοιούτος άγρός θέλει στοιχίση κατ' ελάχιστον 500000 δραχμῶν, προς δωρεάν παροχήν χημικών λιπασμάτων».

Οι αὐτοί, τα όποια γράφει ο κ. Εδελπίδης, είναι όρθότατα και πρακτικώτατα, μόνον ή δια την διαπάνην έκτακτοίς του είσε τελειοποιήσῃ, τοις άξιόστοις εις το δικαίωμα σιόν, όπτε διαθέσῃ, ότι αὐτοί χιλιάδες δραχμαί είναι, άπολύτως ένα lapsus calami. Η άξία του λιπασματος δια την έν κατάστασιν ένός στρέμματος άγρού προς καλλιέργειαν σίτου άνέρχεται κατ' ανώτατον όρον εις 500. 75 με τας σημερινάς τιμῆς. Τα μεταφορικά του σχετικού λιπασματος κατ' ανώτατον όρον δεν δύναται να υπερβῇ τας 500. 75, έτοι 100. 000. Οι τοιοῦτοι δε άποδεικτικοί άγροί, έτοι κατ' στοιχειώδως γενόμενοι, έδωσαν άριστο άποτέλεσμα, ως δεικνύουν τα πράγματα.

Ο κ. 'Αλ. Κ. Μολωνάς δια τών όλίγων τούτων λέξεων θίγει έν άπότῃ ούτωδεστάτα κοινωνικά και πλουτοπαραγωγικά ζητήματα και θέτει τόν δικτυλον επί της προορροούσης πληγής, από την όποιαν προέρχεται ή από μακροτάτους χρόνους όφισταμένη παρ' ήμιν άνειπροοδευτική κατάστασις, την όποιαν ωμά μέν, άλλ' άληθέστατα, πρό 60 ή 70 έτών, έχαρακτήρισεν ο Κεφαλήν Λασκάρτος ως άκολούθως.

«Δύστυχε Δαδ, έξέρεις τί είσαι; έκεινο, που είναι όλοι οι Δαοί έκεινο, που σταθήκανε οι Δαοί πάντα είσαι»
—Θέλεις δε θέλεις—το κλωτσασκοῦφι έεινάνε, που τοις βασταί ή ψυχή τους να σε παίζουνε, να σε κοροϊεύουνε.
«Μπορεί να μή σ' άρέσῃ τούτη ή άλήθεια, μα δέξου την γιατί είναι άλήθεια. Είναι πικρά, μα κάνει καλό. Δαδ έλευθερώσου, Δαδ χειραφετήσου.

Από τότε, όπου έγραψε τα άνωτέρω ο Λασκάρτος, δύστυχως, και μέχρι της σημερινής άκόμης, τα πράγματα δεν μετεβλήθησαν έπιστήθως, διότι ο Δαδς δεν άπέκτησεν εισέτι ιδίαν όντότητα, άλλ' εξακολουθεί να εύρίσκαται υπό την κηδεμονίαν τοις τούτου και ποτε έκείνου τοις επιτηδέου, όστις τόν έκμεταλλεύεται κατά διαφόρους τρόπους δια την έξυπνότητην τών άτομικών όλικών ή άλλων συμφερόντων του.

Δαδς δε έν Ελλάδα, κυρίως, είναι ο άγροτικός πληθυσμός.

Επειεί ή κατ' εύχην λύσις τοις ζητήματος τούτου άπαιχίτητον δε είναι: **ο Έλλην άγρότης τελείως και πραγματικώς να χειραφετηθί από κάθε ψευδοπροστάτην φιλογεωργικόν και να άποκτήσῃ ιδίαν πρωτοβουλίαν, ιδίαν περισκευμένην θέλησιν και την ίκανότητα μόνος του—άνεξαρτήτω, ξένων επιρροών—να σκέπτεται και να άποφασίζῃ δια τας ιδίας αὐτοῦ ύποθέσεις.**

Και τα τρία ταύτα ζητήματα, ήτοι 1ον: ή γεωργική εκπαίδευσις του άγρότου—έπλιτον, 2ον: ή λύσις τών γεωργικών προβλημάτων έν σχέσει προς την όλην κοινωνικήν οικονομίαν του τόπου και 3ον: ή τελεία χειραφετήσις του άγρότου,—τα όποια άπασχολούσι την σύντομον μέν, άλλ' έντως ούσιαστικήν μελέτην του κ. 'Αλ. Μολωνά, την όποιαν άνωτέρω άνεύσαμεν,—είναι σπουδαιότατα και πρέπει συνεχώς και επιμελώς να άπασχολώσιν όλους εκείνους, οι όποιοι, άμέσως ή έμμέσως άνασχολῶνται με τα ζητήματα, τα σχετιζόμενα με την πρόδοι του τόπου μας.

Α.Θ.Μ.

Η ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΧΗΜΙΚΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΕΕΧΠΛ.

Ο έν Θεσσαλονίκη άναποκριτής του «Οικονομικού Ταχυδρόμου» γράφει προς το έγκριτον τοῦτο περιοδικόν τα ακόλουθα, ών την έπισταμένην άνάγκωσιν συνιστάμεν εις τους φιλοπροόδους γεωργοκτηματias:

«Έντονοι έπίσης προσπάθειαι καταβάλλονται υπό τοις Έποικισμοῦ, ως και της Συνμοσπονδίας τών Συνόμων Μακεδόνων δια την χρῆσιν λιπασμάτων, άτινα παραχωρούνται εις τους γεωργούς πέπι πιστώσει. Τας άνωτέρω προσπάθειάς ένίσχυσε και ή Έταιρεία τών Χημικών Λιπασμάτων, ήτις χορηγεί λιπάσματα επί πιστώσει δια δέκα μήνας, έξ ών δια τους δύο πρώτους μήνας άτόκως. Τα ύποκαταστήματα της Έθνικής Τραπεζής έπίσης, επιθυμῶντα να συντελέσουν εις την διάδοσιν τών λιπασμάτων άνέλαβον την είσπραξιν τών ένεχυρογράφων της Έταιρείας Λιπασμάτων».

Δια τους αὐτούς ως άνωτέρω λόγους ύπεχρεώθη έκαστος συνεταιρισ, έπως έν, τουλάχιστον, στρέμμα λιπῶν δια χημικών λιπασμάτων.

Υπολογίζεται, ότι κατόπιν τών άνωτέρω ενεργειών ή άπόδοσις νῳ άνέλθῃ εις 50 τριπλάσιον, τουλάχιστον, της σημερινής.

Περὶ τὸν θεωρῶ ἐκτενέστερον νὰ ἐξετάσω τὸ ζήτημα τοῦτο, δηλῶ, ὅμως, διὲν ἐθαρίστω θὰ δώσω εἰς πάντα ἐνδιαφερόμενον πᾶσαν σχετικὴν πληροφορίαν, διότι ἀδιστάκτως φρονῶ, διὲν ἐπιτακτικῶς ἐπιβάλλεται εἰς κάθε χωρίον νὰ γίνωνται ἀπὸ 2—4 ἀποδεικτικοὶ ἀγροὶ, δεικνύοντες τὴν ἐδεργικὴν τῶν καλῶν καὶ ἱσορροπῶν χημικῶν λιπασμάτων.

ΑΡ. Θ. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥΣ

Εἰς ταῦτα ἀντικαθίστων θεωρῶ νὰ προσθέσω καὶ τὰ ἀκόλουθα: Ὁ κ. Εὐελπίδης ὁρθότατα γράφει:

“Ο γεωργὸς μὲς θέλει ἔργα καὶ ὄχι λόγια. Τὸ σύστημα τῶν λόγων ἀπέτυχε πρὸς πολλοὺς. Ἀς ἐλθῶμεν καὶ ἡμεῖς, τέλος, εἰς τὰ ἔργα.

Πολλὸ σωστά. Εἰς τὴν ὁρθοτάτην ταύτην γνώμην τοῦ κ. Εὐελπίδου ἡμεῖς προσθέτομεν τὰ ἑξῆς:

Ἀληθινοὶ γεωργοί, μὴ πιστεύετε μὲ τυφλὰ μάτια ἐμὰς τοὺς καλαμαράδες, οἱ ὅποιοι, ἐπιζητοῦντες τὸ τέλος, διυλίζοντες τὸν κώνωπα καὶ καταπίνοντες τὴν κάμηλον καὶ, ἀγνοοῦντες τὴν πραγματικότητα, λησμονοῦμεν τὰ τεχνικὰ προσόντα σας καὶ τὰ μέσα τῆς ἐνεργείας καὶ ἐξυκολοῦσθαι νὰ σὰς λέγωμεν ἀληθείας κοινῶν τύπων, μὴ ἐφαρμοζομένους, ὅμως, ἐπὶ τοῦ παρόντος, τοῦλάχιστον, παρ’ ἡμῖν.

Φροντίζετε μόνοι σας—μὲ τὸ ὀρθὸν φυσικὸν μυαλό σας—νὰ ὁρῆτε εἰς πρῶτον νὰ κάμετε, διὰ νὰ καλλιτερεύσετε τὴν ζωὴν σας καὶ νὰ προδεύσετε τὴν δουλειά σας.

Μὴ πιστεύετε ἐκείνους, ποὺ σὰς λέγουν, διὲν δύνανθε μόνοι σας νὰ φροντίσετε διὰ τὴν καλλιτέρευσιν τῆς ἐργασίας σας, διότι εἴθε ἀγράμμοτοι καὶ δὲν ἔξετε! Γραμματικὴν καὶ Συνακτικὴν. Τοῦτο δὲν εἶναι ἀλήθεια! ἢ πεῖρα σας καὶ τὸ σωστὸ μυαλό σας ἀξίζουν περισσότερα ἀπ’ τὰ ψευδοπροσόντα τῶν, δὴθεν, προστατῶν καὶ κηδεμόνων σας.

Ἐπίσης μὴ περιμένετε μεγάλα πράγματα ἀπὸ τὸ Κράτος, μάλιστα ὅπως κατήντησεν ἀπὸ τινος ἐτών.

Φροντίζετε μόνοι σας δὲ τὰ συμφέροντά σας:

Π. χ., διὰ τὴν χρῆσιν τῶν χημικῶν λιπασμάτων δὲν εἶναι δύσκολον μόνοι νὰ σκεφθῆτε τί πρέπει νὰ κάμετε, ἀφοῦ ἄλλοι γεῖτονές σας, ποὺ τὰ μεταχειρίζονται κερδίζουν χρήματα.

Ἀμφιβάλλετε δι’ ὅσα ἀκούετε; Πηγαίνετε μόνοι σας νὰ ἰδῆτε τὰ κτήματα, ποὺ ἐλιπάρησαν.

Δὲν ὑπάρχουν κοινὰ σας, λιπανθέντα κτήματα; Γράψετε εἰς ἕνα γεωργικὴν ἐπιστολήν, ὅπως ὁποῖος καὶ ἐρωτήσατέ τον περὶ τῆς ἐνεργείας τῶν χημικῶν λιπασμάτων.

Τὸ καλλίτερον, ὅμως, ἀπὸ ὅλα εἶναι μόνοι σας μ’ ἕνα παραμυθρὸν ἔξοδον, νὰ κάμετε μίαν δοκιμὴν τοῦ χημικοῦ λιπάσματος εἰς τὰ ἰδικά σας κτήματα. Τότε μὲ τὰ μάτια σας, εἰς τὰ δικά σας χωράφια, εἰς τὰ δικά σας ἀμπέλια, εἰς τὰς δικὰς σας ἐλῆες, θὰ ἰδῆτε τί ἀξίζουν τὰ χημικὰ λιπάσματα.

Ἄν ἔχετε ἀνάγκη ἀπὸ περισσοτέρας πληροφορίας, γράψετε εἰς τὸν «Ἀγρ. Ταχυδρόμον», ὁ ὁποῖος θὰ σὰς δώσῃ ἀμέσως τὰς οδηγίας, ποὺ χρειάζεσθε.

Δὲν ἔχετε δὲ κυμῖαν ὑποχρέωσιν εἰς τὸν «Ἀγρ. Ταχυδρόμον» διὰ τὴν πληροφορίαν, τὰς ὁποίας θὰ σὰς δώσῃ. Αὐτὸ εἶναι ἡ δουλειά του καὶ ὁ προορισμὸς του.

Ἀγρόται, φροντίστε μόνοι σας διὰ τὰς δουλείας σας, μὴ περιμένετε ἀπὸ τοὺς ἄλλους, διότι ἀλλοίμονον δι’ ἐκεῖνον, ποὺ δὲν ἔχει νόχια νὰ ἔρῃθῃ.

Ὁ λόκος ἔχει χονδρὸν τὸν σῆμα, διότι μόνος του κάμνει τὴν δουλειά του. Διὰ τὸν γεωργὸν δὲ ἡ καλὴ χρῆσις τῶν λιπασμάτων εἶναι ἡ πρώτη του δουλειά. Δοκιμάσατέ τὰ: μὴ σὰς τρομάξῃ ἡ λέξις: ἀποδεικτικοὶ ἀγροὶ ἡ δουλειά αὐτὴ οὕτως δύσκολος εἶναι, οὕτως μεγάλα ἔξοδα θέλει.

Αὐτὰ εἶναι τὰ ἔργα—ἂν δὲν ἀπατώμαι—ποὺ συμβουλεύει καὶ ὁ κ. Εὐελπίδης.

Ἐπίδρασις ἀπόρου καὶ χημικῶν λιπασμάτων ἐπὶ ἀποδόσεως

Συνδυασμὸς τῶν δύο δίδει τὰ καλλύτερα ἀποτελέσματα

Προτοῦ νὰ δώσω τέλος εἰς τὸ σημεῖωμα τοῦτο ἀπαραίτητον θεωρῶ νὰ παρατηρήσω ἐνταῦθα, διὲν ἡ πληροφορία τοῦ φίλου κ.

Εὐελπίδου: **«ὅτι οἱ Ἴταλοι ἐβάσιον τὰς προσπάθειάς των διὰ τὴν σιτάρκειαν των κυρίως ἐπὶ τῆς διαλογῆς τοῦ σπόρου, εἶναι ἀσφαλῆ»** οἱ Ἴταλοι κοινεῖον νὰ ἔχουν πλήρη σιτάρκειαν, πρωτίστως, διότι ἀπὸ ἑτοὺς εἰς ἑτοὺς μεταχειρίζονται περισσότερα χημικὰ λιπάσματα οὕτως ἐντὸς τεσσάρων μόνον ἐτῶν (1922—1925) ἢ κατανάλωσις τῶν χημικῶν λιπασμάτων ὑπερβῆκεν διπλασιασθῇ.

Οἱ Ἴταλοι γεωργοὶ κατὰ τὸ 1922 ἐξώδυσαν 917.000 τόννους χημικῶν λιπασμάτων ἢ κατανάλωσις δὲ τῶν χημικῶν λιπασμάτων κατὰ τὸ 1925 ἀνέβηκε εἰς δύο δόκιμα ἑκατομμύρια τόννων, ὑπερβῆκεν τὴν κατανάλωσιν τοῦ 1922 κατὰ τόννους 1.038.000.—(Βλέπε «Ἀγρ. Ταχ.» σελ. 115).

Ἄλλως τε δὲ γνωστὸν εἶναι, διὲν ὅσον καλλίτερος καὶ ἐκλεκτότερος εἶναι ὁ χρησιμοποιούμενος σπόρος, διὰ νὰ δώσῃ τὰ πλήρη ἀποτελέσματα του, ὅπαιτα νὰ εὐρίσκη εἰς τὸ ἔδαφος ἀφρονώτερα τὰ ἀπαιτήματα δικά, μὲ τὰ ἑποῖα θὰ παραγάγῃ τὸ ποσὸν τοῦ κερτοῦ, ποὺ ἔχει τὴν ἰκανότητα νὰ κατεργασθῇ καὶ ὁ ἐκλεκτότερος σπόρος εἰς σχετικῶς ἄγονον ἔδαφος δίδει μετριώτατα ἀποτελέσματα, συχνὰ ἐπαισθητῶς κατώτερα ἀπὸ τὴν ἐσοδείαν τῶν ἐντοπίων προστῶν καὶ μετριωτάτων σπόρων.

Τοῦτο τρανώτατα πολλαχὸς ἀπεδείχθη καὶ δι’ εἰς τὰ πειράματα, τὰ ὁποῖα ἔκαμεν ἄλλοτε ἐν Προύστῃ ὁ Ἑλλήν γεωπόνος κ. Θ. Κωνσταντινίδης—(Βλ. «Ἀγρ. Ταχ.» ἔτος 1911 ἄρθρ. 6 (τεύχος Δεβρίου) καὶ Γεωργικὴν περιοδικὴν Κων.) πῶς ὁ «**Η Δὴμητρα**» τεύχος 11 τοῦ 8 (βρίσιον 1911).

Μὲ ὅσα ἀνωτέρω γράφω δὲν θέλω οὐδὲ πόρρωθεν νὰ ὑπόθεθῃ, διὲν ἔτσι καὶ κατ’ ἐλάχιστον ὁποτιμῶ τὴν μεγάλην σπουδαιότητα, τὴν ὁποῖαν ἔχει ἡ ποιότης τοῦ σπόρου ἐπὶ τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς καὶ ἐπεὶ περισσότερον ἐμοῦ δὲν ἐκτιμᾷ τοὺς καλοὺς καὶ ἐκλεκτοὺς σπόρους ἐπὶ τὸν μόνον τὴν προσοχὴν τῶν γεωργῶν εἰς τοῦτο: Τὰ φυτὰ, τὰ προσερχόμενα καὶ ἀπὸ τοὺς ἐκλεκτοτέρους καὶ ἀρίστους σπόρους, καὶ καὶ πετωκὰ διατρεφόμενα, δὲν δύνανται νὰ δώσωσιν ἰκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα αἱ ἀπυθόσεις τῶν τοιούτων φυτῶν δὲν θὰ εἶναι ἀνάλογοι πρὸς τὰς ἰδιότητας τοῦ σπόρου, ἀπὸ τὸν ὅποιον προέρχονται καὶ κατ’ οὐδὲνα λόγον θὰ ἀνταποκριθῶσιν εἰς τὰς προβλέψεις καὶ ἐλπίδας μας, ἐνθ’ ἂν ἐναντίας τὰ τοιαῦτα φυτὰ, τὰ προσερχόμενα ἀπὸ ἐκλεκτοὺς σπόρους, γενναίως τρεφόμενα μὲ χημικὰ λιπάσματα, ἀσφαλῶς θὰ ἀποδώσωσιν ἐσοδείαν ἰκανοποιητικὴν.

Ἐκ παραλλήλου δὲ, τὰ φυτὰ, τὰ προσερχόμενα ἀπὸ σπόρους ἐκφυλισμένους, ἐλαττωματικούς καὶ κακῆς ποιότητος μετριώτατα καὶ ἐλλιπῶς χρησιμοποιοῦν τὰ χημικὰ λιπάσματα, τὰ ὁποῖα ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ὁ γεωργός.

Αὐτοὶ εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς λόγους τῶν διαφορῶν τῶν ἀποδόσεων αἴτου εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν περιφέρειαν μεταξὺ τῶν διαφόρων γεωργῶν, οἱ ὅποιοι μεταχειρίσθησαν τὸ ἴδιον λιπάσμα καὶ ἀπὸ τοὺς ἴδιους ὁρους: οἱ καλλίτερα ἐπιτυχόντες εἶχον ἀνώτερον σπόρον, οἱ μετριώτερον ἐπιτυχόντες μεταχειρίσθησαν σπόρον μετριώτερον.—Εἰς πᾶσαν, ὅμως, περίστασιν τὸ πλήρες λιπάσμα ἀξίζει τὴν ἐσοδείαν κατὰ 50—100 οἶο.

Συμπέρασμα: Ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα συνάγεται, διὲν ὁ γεωργὸς διὰ νὰ ἔχῃ τελείως ἰκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ τὴν ἐργασίαν του χρῶσται νὰ λιπάρῃ γενναίως τοὺς ἀγρούς του μὲ πλήρη ἱσορροπία λιπάσματα, ὁποῖα εἶναι τὰ τῆς ΑΕΕΧΠΛ καὶ νὰ χρησιμοποιῇ σπόρους ὅσον τὸ δυνατόν ἐκλεκτοτέρους, καλλιτέρας ποιότητος διὰ ταῦτα θεωροῦμεν ὡς ὁρθότατα τὰ ἀκόλουθα, τὰ ὁποῖα γράφει ὁ φίλος κ. Εὐελπίδης εἰς τὸ ὅπ’ ὅφιν μας ἄρθρον του:

«Διὰ τὴν διαλογὴν τοῦ σπόρου, νομίζομεν ἀπαραίτητον, ὅπως ὑποχρεωθῶν ὅλοι οἱ γεωργικοὶ συνεταιρισμοὶ νὰ προμηθευθῶν ἀπὸ ἑνα σιτοδιαλογέα, παρεχομένου, ἐν ἀνάγκῃ, αὐτοῖς τοῦ απαιτουμένου πρὸς τοῦτο μικροῦ δανείου. **Ἐξῆς ἀστέζον νὰ ὀνομαζώνται γεωργικοὶ συνεταιρισμοί, ὁργανισμοί, στεροῦμενοι τοῦ στοιχειωδестаίου ἐργαλείου τῆς γεωργικῆς προόδου.** Τὸ Κράτος ἐξοικονομῇ εἰς τὴν θάλασσαν ἑκατομμύρια δλα, διὰ νὰ προμηθευθῇ καὶ διαδόσῃ ψευτοβενζινάρετρα, τὰ ὁποῖα, ἐπὶ τέλους, ἀποτελοῦν τὸ Ω, τῆς γεωργικῆς προόδου. Καὶ νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τὸ Α, ἀπὸ τοῦ σιτοδιαλογέου, ὃν ἡ χρῆσις εἶναι ἀπλουσιότης καὶ ἀποδεδειγμένως τελεσφόρος».

Καὶ πόσα ἄλλα σπουδαιότατα καὶ χρησιμώτατα διὰ τοὺς γεω-

γοὺς ἔργα τῶν δὲν παραμελοῦν οἱ γεωργικοὶ συνεταιρισμοὶ καὶ πρὸ πάντων αἱ ἑνώσεις αὐτῶν;

Συνιστῶμεν εἰς τοὺς προδευτικούς γεωργοντηματίας καλῶς νὰ μελετήσωσι τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα καὶ σὺν ὁμοῖς νὰ σκεφθῶσιν ἐπ’ αὐτῶν καὶ ἔχοντες τὴν πεποιθῆσιν, διὲν θὰ πεισθῶσιν, διὲν μὲ χημικὰ λιπάσματα καὶ καλοὺς σπόρους ἀσφαλῶς θὰ διπλασάσωσι τὰς ἐσοδείας των.

Οἱ Ἕλληνες σιτοκαλλιεργηταὶ καλῶς πρέπει νὰ χωνεύσωσι τὴν ἀπλὴν ἀλήθειαν, διὲν: **Τὸ σιτάρι γίνεται μὲ τὰ χημικὰ λιπάσματα**, ἐνισχυόμενα μὲ ἐκλεκτοὺς σπόρους καὶ ἐπιμελημένην καλλιέργειαν.

Α. Θ. Μ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κύριε Ἀναστάσιε Βενεράκω

Εἰς Σπάρτην

Σὰς στέλλω μὲ τὸν κοιμητὴν τῆς παρούσης ὀλίγα κρεμμύδια, ἵνα ἰδῇς τὰ θαύματα τοῦ λιπάσματος 6—8—8.

Σὲ δεβαίω, διὲν, ὅταν ἡγήρασα τὸ λιπάσμα τοῦτο, τὸ ὅποιον συνιστᾷ ὡς λίαν ἀποτελεσματικόν, ἐπειδὴ σὲ γνωρίζω καὶ λίγο λογᾷ, ἔκαμα παρακράτησις εἰς τὰ λόγια σου, ἀλλὰ τ’ ἀποτελέσματα ὄχι μόνον σὲ ἐδιδάκωσαν, ἀλλ’ ἀπέδειξαν, διὲν ἔλεγε καὶ ὀλιγώτερα ἂν ἦσεν ἡδύνασεν νὰ εἴπῃς.

Ἐπίσης εἰς τὸ ἀμπέλι μου ἔρριψα τὸν τύπον 4—10—10 καὶ παρουσιάζει τοιαύτην ἐξάρεσιν, ὥστε οἱ χωρικοὶ πατριῶται μου στενοχωροῦνται, διότι ἐφέτος ἔχασαν τὴν εὐκαιρίαν, ἵνα πολλαπλασιάσωσιν τὴν παραγωγὴν των. Τὸ φθινόπωρον σκέπτομαι νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς χλωρᾶς λιπάσεως, ἢ ὁποῖα ἐπειδὴ ἂν ἐαυτῆς εἶναι ἀνισόρροπος, θὰ τὴν καταστήσω ἰσορροπὸν διὰ τοῦ τύπου 0—12—6.

Ἐπίσης ἔρριψα εἰς τὸν ἀραβόσιτον τὸν τύπον 4—12—3. Ἐνεκα τοῦτου τὸσον διαφέρει ἀπὸ τὰ γειτονικά, ὥστε ἐκπλήσσει τοὺς διὰβάτας. Ἦκουσα πολλοὺς νὰ λέγουν: ἂν ρίψῃ ὀλῃ ἢ Κοινωνία λιπάσματα θὰ φωνάζωμε «ἔξω φτώχεια».

Ἀς μακαρίζωμεν τὴν Ἑταιρίαν τῶν Χημικῶν Λιπασμάτων.
Μετ’ ἀγάπης
Γ. Παπαγιαννοπούλου

Θεολόγος, 4 Αὐγούστου 1926.

Βεδοσοβα (Ἐαὶτος Τριφυλλίας) 5 Αὐγούστου 1926

Παρακαλεῖσθε, ὅπως διὰ τοῦ ἐγκρίτου Περιοδικοῦ Σας γνωρίσητε τὸν κοσμάκη τῶν γεωργῶν τὸν ἐφέτος, ὅπου μεταχειρίσθηκα, λέγει ὁ πατέρας μου, τὸ θαυμάσιον χημικὸν λιπάσμα τοῦ τύπου 4—10—10 θαυματουργεῖ τὸ ἀμπέλι μου, μὲ εἶδες μωρὲ παιδί μου, μὲ λέγει συχνὰ χαρούμενος, κάνει πέντε καρδιὲς καὶ ἐμοῦ δὲν θὰ ὀλέπει. Λέγω λοιπόν, διὲν δὲν θὰ βρεθῇ κλήμα ὅπου νὰ ἔχῃ λιγώτερα ἀπὸ 25 σταφύλια, ἐνθ’ ὅπου λιπάσμα κανὲν δὲν ἔχει τόσα σταφύλια λέγω καὶ τὸ ἄλλο, διὲν δὲν θέλει νὰ παύσῃ νὰ κύνῃ σταφύλια βλέπει τις τὴν τῶρα σταφύλια ποῦ ἴσως τὸ χεμῶνα θὰ ὀρμάσωσιν καὶ τὸ ἄλλο ἀκόμη ὁμολογῶ, διὲν ἡξήσεν πάρα πολλὰ καὶ εἰς κλάδους ὅπου τὸν κλήμα μὲ τὸ ἄλλο ἔχουν ὀμίζει καὶ δὲν δύναται νὰ περάσῃ.

Ἦρον σταφύλι 2 1/4 ὀκάδων. Περιέργον λέγει ὁ πατέρας μου τὴν κοπρὰ τίποτε, ἀπὸ τὰ τόσα δὲν ἔκανε, ἐνθ’ ὅπου κουταλιὰς στάχτη, κῆτος, κῆτος τί κάνει! Λίγο καὶ καλὸ λέει. Γεωργοί, γεωργοντηματία!!! γὰρ νὰ γεμίσῃ ἡ τσέπη σας λεπτὰ πᾶστε λιπάσμα, μὴ σὰ: φαίνεται ἀκριβὸς, ἀνολόγως τὰ κέρδη ὅπου δίδει δὲν σὰς φαίνεται τίποτε. Στὰ χωράφια, στὰ ἀμπέλια, στὴς ἐλῆες καὶ εἰς τὴν γῆν ὅπου καλλιεργεῖτε ρίχτε λιπάσμα, λιπάσματα!!! Συγχαρητήρια, λοιπόν, στὴν σωτήριον Ἑταιρίαν τῶν Λιπασμάτων τοῦ «Ἀλέκτορος».

Κώστας Τσαλαματινοῦ

Πολεμέρι—Κισσάμου (Κρήτης) 8/9/26

Φίλε κ. Μουράτογλου

Παρακαλῶ, δεχθῆτε ἐγκάρδιον ἡμῶν χαιρετισμὸν διὰ τοὺς ἀκνους καὶ ἐπιμύχους, ἐντίμους καὶ ἀφιλοκερεῖς πνευματικούς καὶ δίκους κόπους ὅσων, οὗς προσφέρετε διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ εὐθυμίαν τῆς ἑλλ. γεωργίας, ἥτις ὑστερεῖ δυστυχῶς κατὰ πολλὰ ταῦτα. Εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐννοήσωσιν περὶ ὅλοι οἱ γεωργοί, διὲν πρέπει νὰ κυττάσωσιν τὸ συμφέρον των καὶ τὴν εὐκολίαν των. Ἐγὼ παρατηρῶ, διὲν καλλίτερα περὶ ἑνα κτηματίας μὲ ὀλίγα ἀμπέλια καὶ λίγα χωράφια, ποῦ τὰ καλοσχεῖ, τὰ κοπρίζει καὶ τὰ καλλιεργεῖ τακτικά, παρὰ ὁ ἄλλος, ποῦ ἔχει ἕνα κόμο ἀμπελοχώρα φερμα καὶ κακοπεριποιημένα. Ἐκ τούτων ὁ πρῶτος μὲ λιγώτερα

χωράφια, μὲ λιγώτερον κόπο, ἔχει περισσότερον κέρδος, ἐνθ’ ὁ δεύτερος μὲ περισσότερα χωράφια, περισσότερον κόπο, ὀλιγώτερον κέρδος: αὐτὸ πρέπει νὰ ἐννοήσωσιν καλῶς οἱ γεωργοί.

Ἐγὼ κατὰ τὴν ἐφετινὴν χρῆσιν τοῦ λιπάσματος τῆς ΑΕΕΧΠΛ παρατήρησα, διὲν, ὁ σπέρνων ἀνευ λιπάσματος, πολλάκις, ὅταν ὁ κνιρὸς δὲν εἶναι εὐνοϊκὸς χάνει καὶ τὸν κόπον του, ἐνθ’ ὁ σπέρνων μὲ λιπάσμα ὅσον καὶ ἂν ἀποτύχῃ θὰ γάλῃ πάντοτε τὰ ἔξοδα καὶ τὸν κόπον του. Ἡ ἐφετινὴ χρονιά ἦτο πολὺ ἀνυδρὸς διὰ τὰ σπαρτά, ἐν τούτοις παρατήρησα τὴν ἐξῆς διαφορὰν:

Μιὰ δὲ στὰρι ἀνευ λιπάσματος εἶχε ἀνταπόδοσι δύο, ἐνθ’ ὅπου μὲ λιπάσμα στὸ αὐτὸ χωράφι εἶχε ἀνταπόδοσι 6 ὀκάδας, αὕτη ἦτο ἡ ἐφετινὴ ἀνταπόδοσις. Ἄν ὅμως δὲν ἦτο ἀνυδρία πάντοτε θὰ εἶχα τὸ διπλοῦν. Παρατήρησα, ὅμως, διὲν πρέπει τὸ χωράφι ὅπου θὰ σπείρωμεν νὰ τὸ καλλιεργῶμεν ἐπιμελῶς πρῶτητερα, κατόπιν νὰ τὸ σπείρωμεν ἐπιμελῶς καὶ νὰ φροντίζωμεν ὅσον τὸ δυνατόν ἢ σπορὰ νὰ γίνεταί πρῶτα, κατὰ τὸν μῆνα 8)βρίσιον ἢ 9)βρίσιον καὶ νὰ μὴ καλλιεργῶμεν οὕτε νὰ σπείρωμεν ποτὲ ὅταν τὸ χωράφι εἶνε ὑγρὸν: ὅταν προσέχωμεν εἰς αὐτὰ πάντοτε εἶνε ἐξυφασμένη ἡ ἐσοδεία. Ὅταν ἀργίσωμεν ὅλοι νὰ ἐργαζώμεθα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον θὲ ἴδωμεν ἡμέρας εὐτυχίας καὶ ἡμεῖς καὶ ἡ ἀγαπημένη μας Πατρίδα.

Α. Μαυρογένης

Τὰ λιπάσματα εἰς τὴν χορτοπαραγωγὴν. (Ἀπὸ τοῦ ἀποδεικτικοῦ ἀγροῦ ΑΕΕΧΠΛ)

Χανιά 14 Φεβρουαρίου 1926

Εἰς τὴν κ. Ὀλγα Φούμη, ἀντιπρόσωπον τῆς Ἑλλ. Ἑταιρίας ΧΠΛ ἔχω ἐνοικίαιε τὸ τετραγωνικὸν μεταξὺ τῶν δδῶν Ρώμης καὶ Δραγούμης πλησίον τῶν Δικαστηρίων ἀποτελούμενον ἀπὸ 2.400 μέτρα, τὰ ὁποῖα προορίζω διὰ καπνοφυτείας.

Εἶνε πολλὸ πτωχὸν ἔδαφος, οὐδέποτε λιπανθὲν ἢ κοπρισθὲν καὶ ἔχει φυτευθῇ ἐπὶ τρία ἔτη μὲ καπνὸν ἀνευ μεγάλης ἀποδόσεως, λόγῳ τοῦ διὲν ἐλιπάρη.

Τῆλῃ Σ βρίσιον 1925 ἐπειδὴ ἔδρεξε τὸ ἔσπειρα σάνον ρίξας σπόρον 46 ὄκ. τὸ ἔκαμα δὲ ὅλον μίαν ζευγορὰ, κατὰ οὐστάσι τοῦ κ. Κ. Μ. Φούμη. Ἀφοῦ ἐφύτρωσε τοῦ ἔδαλα λιπάσμα 2 1/2 ἡμίσακκα τοῦ τύπου 7—7—3.

Τώρα παρουσιάζεται ἐν θαύμα: ἐνθ’ ὅπου τὰ σπαρτὰ τῶν ἀντικρυνῶν ἀλιπάρητων χωραφῶν εἶνε μὲλις δέκα πόντους, τὸ ἴδιον μὲν σάνον εἶνε ἂν τὴν 40—50 πόντων καὶ εἶνε ἔσταχυασμένον: ἔως τώρα ἔβγαλα μάτσα 6.800 ὑπολογίζω δὲ, διὲν θὰ βγάλω τὸ ὅλον 11.000 μάτσα ἄξιας δραχμῶν 5.500

Εἶμαι κατευχαριστήμενος καὶ πιστεῦω ἐφέτος νὰ λιπάρω ὅλους τοὺς ἀγρούς, ποῦ θὰ καπνοφυτεύω, μὲ λιπάσμα 6—8—8.

Π. Γ. Μπαρόνος

Ξαμνοδοχῶρι, 10 Ἰουνίου 1926

Ἐνα σάκκο λιπάσμα, τὸ ὅποιον μοῦ ἐδωρήσατε διὰ τὴν ἀνάπτυξιν χορτῶν περὶ ζωοτροφίας ἔφερε ἄριστα ἀποτελέσματα: εἰς τὸ μέρος ὅπου τὸ ἔσπειρα ἦτο καὶ νεφροσὶ ἐλαιόδενδρα: ἀφοῦ λοιπόν ἔβρεξα 10 ἀλιοπρόδατα καὶ τὸ ζευγάρι μου ἀκόμη ἐπὶ τρεῖς ὀλοκλήρους μῆνας, ἔδρεξα καὶ ἀνω τῶν 300 ὀκάδων ἔτρου χορτόν.

Π. Μάρακας

□

Λειβάδα, 2 Ἰουνίου 1926

Τὸ λιπάσμα, τὸ ὅποιον εἶχατε τὴν εὐγενὴ καλοσύνην νὰ μοῦ στείλητε διὰ ὑποδειγματικὴν καλλιέργειαν νομῆς μεταχειρίσθη ὡς ἐξῆς καὶ ἔφερε τὰ ἐπόμενα ἀποτελέσματα:

Τὸ ἔσπειρα εἰς 2 μέρη διαφορετικὰ ὑπὸ ἐποφιν κλίματος, καὶ εἰς μὲν τὸ θερμότερον μέρος τὸ ἔσπειρα τὴν 9 Ἰανουαρίου καὶ ἀμέσως τὸ βράδυ ἔπεσε λεπτοτάτη βροχὴ, εἰς δὲ τὸ ψυχρότερον τὸ ἔσπειρα τὴν ἐπομένην: ὁ καιρὸς ἦτο καλὸς ἀμέσως δὲ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἦρχισε λεπτὴ βροχὴ, ἥτις κατέληξεν εἰς χιόνι, ἢ ὁποῖα ἐκάλυψε τὸ εἰς τὸ ψυχρότερον μέρος πανταχόθεν μὲ χιόνι περὶ τὰς πέντε ἡμέρας μερικός δὲ περὶ τὰς δέκα πέντε ἡμέρας ἐπίσης ἐκαλύφθη μὲ χιόνι καὶ εἰς τὸ θερμότερον μέρος, ἀλλ’ ὅπου ὀλιγώτερος ἡμέρας. Ἡ θερμοκρασία ἐκυμαίνετο κατὰ τὸ πρῶτον 15 ἡμέρας ἀπὸ 3—7 ἐντὸς τῆς οἰκίας, μετὰ ἡκολούθησαν αἱ βροχαί, αἱ ὁποῖαι, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἦσαν ἀρκεταὶ καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἦτο τὸ ἐξῆς.

Εἰς τὸ θερμότερον μέρος, δὲν εἶνε ὑπερβολὴ νὰ εἰπωμεν διὲν ἐδεκαπλασίασε τὴν νομὴν διὲν πράγματι ἐδεκαπλασιάσθη, δὲν εἰξέωρε ὅμως διατὶ δ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

Κεφάλαιον ἐξ ολοκλήρου καταβεβλημένον Δραχ. 15,000,000.—
Κεφάλαια ἀποθεματικά καὶ κρατήσεις » 2,902,519,95

Ἔδρα ἐν Ἀθήναις ὁδὸς Σταδίου 33. Ἀποθήκαι: ἐν Ἀθήναις Παλαιὸς σιδηροδρομικὸς σταθμὸς
Θησείον, ἐν Πειραιεὶ ὁδὸς Ἀριστείδου 20. Ἀντιπρόσωποι εἰς τὰς κυριώτερας πόλεις τοῦ Κράτους.

Κατασκευάζονται εἰς τὰ ἐργοστάσια τῆς φωσφορικῆς καὶ σύνθετα λιπάσματα, θεϊκὸν δξύ, ὑδροχλωρικόν, νιτρικόν, θεϊκόν, σίδηρος, περσπορίνη κ.τ.λ. Εἰς τὸ εἰδικὸν δὲ ἐργοστάσιον Ὑαλουργίας κατασκευάζονται δαμιτζάναι, φιάλαι, διάφορα ἐπιτραπέζια καὶ ὑάλινα εἶδη (ποτήρια) ὑαλοπίνακες (τράμια) κ.λ.π.

ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ & ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Τύποι Λιπαμάτων	Ὁ τόννος ἢτοι τὰ 100 χιλγ. μονοῦς σάκκους	Παρατηρήσεις διὰ τὴν χρησιμοποίησιν
Α. Φ. Κ. Δραχ.		
0-6-0	1270.—	Πρὸς συμπλήρωσιν κόπρου πρὸς 5-10ο τοῦ βάρους τῆς κόπρου
0-12-6	1820.—	Δι' ὄσπρια, τριφύλλια καὶ συμπλήρωσιν κόπρου διὰ τὰ καλιόφιλα φυτὰ.
4-12-3	2860.—	Διὰ δημητριακά, ἀραβόσιτον καὶ ἐν γένει διὰ τὰ φυτὰ τῆς ἀροτραίας καλλιεργίας.
4-10-5	2890.—	Δι' ἄμπελον, σταφιδάμπelon, εἰλαίαν, ὀπωροφόρα καὶ παντὸς εἶδους δένδρα.
4-10-10	3035.—	Διὰ πατάταν, καπνόν, ἐσπεριδοειδή, κηπουρικά, δι' ἄνθη καὶ ἐν γένει δι' ὅλα τὰ πολύτιμα φυτὰ.
6-8-8	3510.—	Διὰ σπορεῖα ἐν γένει (κατιού, ντομάτας κλπ.) κακοχειμωτισμένα σιτάρια, κινάρια κλπ. (ἂ ἐπιφανείας)
7-7-3	3705.—	Διὰ σπορεῖα ἐν γένει (κατιού, ντομάτας κλπ.) κακοχειμωτισμένα σιτάρια, κινάρια κλπ. (ἂ ἐπιφανείας)
15-C-0	Αἱ τιμαὶ δι-	Νίτρον
20-0-0	0 δονται δι' ἄλ	Θεϊκόν. Ἀμμωνία
0-0-48	ἡλιογραφίας	Θεϊκὸν καλὶ
Β. Ἀπλῶν Λιπασμάτων		
Ἡ χρῆσις τῶν ἀπλῶν λιπασμάτων παρουσιάζει δυσκολίας καὶ ἐνέχει κινδύνους ἀποτυχιῶν.		

Αἱ ὅν τιμαὶ εἶνε ἀπλῶς ἐνδεικτικαί. Αἱ πραγματικαὶ τιμαὶ μεταβάλλονται ἀναλόγως τῆς λίρας.

Γὰρδοις εἰς τὰ ἐν Πειραιεὶ ἐργοστάσιό μας τοῖς μετρητοῖς, εἰς μονοῦς σάκκους. (Τὰ ἐκείθεν δὲ μέχρι τοῦ Σ. Σταθμοῦ ἢ τοῦ πλοίου ἔξοδα εἰς βάρος τοῦ ἀγοραστοῦ). Ἀξία διπλῶν σάκκων δραχ. 15 ἑκάστος. Ἀξία διπλῶν ἡμισάκων δραχ. 12 ἑκάστος. Οἱ σάκκοι εἶναι σφραγισμένοι μετὰ τὴν μεταλλίνην σφραγίδα. Ἡ περιεκτικότης τοῦ λιπάσματος εἶναι ἡγγυημένη, ἐφ' ὅσον ἡ σφραγὶς εἶναι ἀπαραβίαστος.

Ἡ ἀξία τῶν λιπασμάτων ἐμβαίνει συγχρόνως μετὰ τὴν διαβάσιν τῆς παραγγελίας. Οἱ ἀντιπρόσωποι μας ὑποχρεοῦνται νὰ πωλῶσιν εἰς τὴν ἀνω τιμῇ τοῦ τιμολογίου μας, ἐπὶ τῇ μόνον μετὰ τὰ ἔξοδα μεταφορῶν ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια τῆς Ἑκτερίδος εἰς τὸν τόπον τῆς περὶ τὴν ἀπόστασιν τοῦ λιπάσματος.

ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΑΓΟΡΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Α) Δημητριακά:		
Σῖτος (Χὰρτ Βιντ) τὰ 100 κιλὰ (τόιφ)	Δραχ. 456.—	
Κριθή (Θεσσαλονίκης) ἡ δὲ	4.40	
Βρώμη (Θεσσαλίας)	4.30	
Ἀραβόσιτος (Ρουμανίας)	5.30	
Β) Ὀσπρια:		
Φασόλια (Βουλγαρίας)	ἡ δὲ 5.85	
Κουκι (Ἰταλίας)	7.40	
Φακὶ Ἐξωτερικοῦ	11.—	
» Ἐσωτερικοῦ	10.—	
Μπιζέλια (Ὀλλανδίας)	—	
Γ) Τροφὰν κτηνῶν:		
Λινάλευρα	5.—	
Σανὸς Κριθῆς	—	
Τριφύλλι	—	
Χόρτα ἐν γένει	—	
Πίτυρα ἐγχώρια	3.00	
Δ) Προϊόντα κτηνοτροφικά:		
Βούτυρα Γάλακτος	88.—	
» Τυροῦ	84.—	
Τυρὸς Κασέρι	52.—	
» Κεφαλοτύρια	44.—	
» Φέτα	32.—	
Μαλλιά Ἀσπρα	—	
» Μαύρα	—	
Ε) Δενδροκομικὰ προϊόντα:		
Ἐλαια Παιότης extra	ἡ δὲ Δραχ. —	
» α' ποιότητος (Καλάμα.)	15.—	
» β' ποιότητος	13.—	
» γ' ποιότητος	11.—	
Ἐλαια extra	35.00	
» Κοινά	32.50	
Σταφίδες (το χιλιόλιτρον)	2.400.—	
Σίκα	8.50	
ΣΤ) Βιομηχανικὰ προϊόντα:		
Καπνὰ: (Ἀγορὰ Καβάλλας):		
Τζεμπὲλ α'	—	
Τζεμπὲλ β'	—	
Ὀβὰ βασμά Κοντὲ	—	
Βασμά Κοντὲ Καβάλλας	—	
Κίτρινα Βασμά	—	
Μαγαλάδικα Βασμά	—	
Βάμβαξ: Λεβαδείας	54.00	
Ζ) Ὑλικά χρήσιμα εἰς τὴν Γεωργίαν		
Θεϊκὸς σίδηρος.		
Εἰς βαρέλια τῶν 100 χγμ. τὸ χγμ.	2.20	
» 50 » » »	2.30	
Περσπορίνη εἰς τενεκέδες τῶν 20 χγμ τὸ χγμ.	10.—	
Θεϊκὸς χαλκὸς (Ἀγορὰ Πατρῶν)	—	
Θεῖον δαφνινάτον τὰ 50 χγμ.	—	
» Φλοιστέλλα » »	—	

Λόγῳ ἀκαταστασίας συναλλάγματος αἱ τιμαὶ μεταβάλλονται καθημερινῶς

ΧΑΡΙΛΑΟΣ & ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ:

Σάπων Ἐλευσίνιος, καθαρὸς καὶ ἀνόθευτος, ὁ καταλλήλότερος διὰ τὴν πλῆσιν.

Χειροσάπωνες

Λινέλαια ἄβαστα καὶ βρασμένα.

Ρεταινέλαια extra

Λινάλευρα πρὸς τροφήν ζώων ἀνώτερα κατὰ 25 ο/ο τῆς κοιτῆς.

Διὰ παραγγελίας καὶ πληροφορίας ἀποταθῆτωσαν πρὸς τοὺς κατὰ τόπους ἀντιπροσώπους ἢ εἰς τὰ ἐν Ἀθήναις Γραφεῖα (ὁδὸς Σταδίου 33).

Σ.Δ.Α.Τ.—Ὅπως ἰδιαιτέρως συνιστῶμεν εἰς τοὺς γεωργοκτηματίας τὰ Λινάλευρα τῶν ἐργοστασίων Χαριλάου καὶ Κανελλοπούλου.

Τὰ λινάλευρα εἶνε μία ἀπὸ τὰς ἀρίστεας τροφὰς δι' ὅλα ἐν γένει τὰ ζῶα καὶ ἰδιαιτέρως διὰ τὰς γαλακτοφόρους ἀγελάδας.

Ὅλοι, οἱ ἔχοντες ζῶα, χρῶσθαι νὰ χρησιμοποιοῦν τὰ λινάλευρα.

“ΑΘΗΝΑ”

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

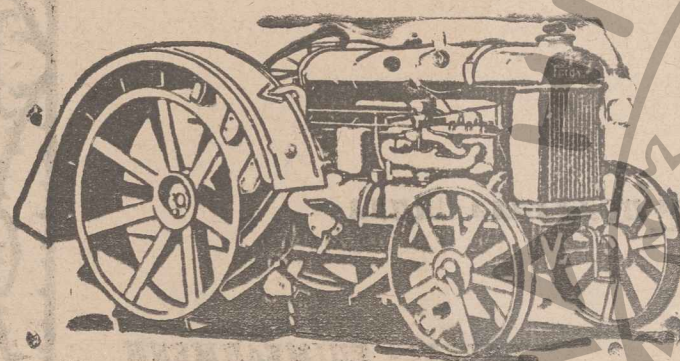
ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ FORD—LINCOLN—RENAULT

ΕΛΑΣΤΙΚΑ CONTINENTAL καὶ ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ & ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ

—ΓΩΝΙΑ ΟΔΟΣ ΙΩΝΟΣ & ΒΕΡΑΝΖΕΡΟΙ—

ΒΕΝΖΙΝΑΡΟΤΡΑ FORDSON ΚΑΙ RENAULT

ΠΛΟΥΣΙΑ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ “DEERING”

ΑΡΟΤΡΑ — ΣΒΑΡΝΑΙ — ΣΠΟΡΕΙΣ

ΣΚΑΛΙΣΤΗΡΕΣ

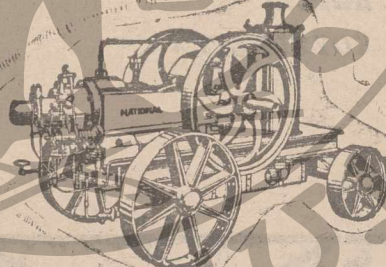
ΧΟΡΤΟΚΟΠΤΙΚΑΙ — ΑΥΤΟΑΕΤΙΚΑΙ — ΚΑΙ ΘΕΡΙΣΤΙΚΑΙ

ΜΗΧΑΝΑΙ — ΠΡΕΣΣΑΙ — ΚΙΝΗΤΗΡΕΣ — ΑΝΤΑΙ

ΕΥΛΟΥΡΓΙΚΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ

ΠΛΗΡΕΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΑΛΕΥΡΟΜΥΛΩΝ - ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ Κ. Α. Π.

ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΣΤΥΛ.ΙΣ.ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ

ΟΔΟΣ ΑΡΤΕΜΙΣΙΟΥ-ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Τηλ. Διεύθυνσις
ΣΤΥΛΚΟΝ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ

ΔΙ' ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ

ΔΙ' ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΑΣ ΑΝΑΓΚΑΣ

Μηχαναὶ διὰ φορὰς (Μαγχανοπήγαδα)
Πρώτου μεγέθους Δρχ. 7. 000
Δευτέρου μεγέθους » » 6. 000
Τρίτου μεγέθους » » 5. 000
Παραδοτέαι εἰς οἰονδήποτε μέρος τῆς
Ἑλλάδος.

ΕΛΛΙΟΠΙΕΣΤΗΡΙΑ ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΠΟΔΑΠΛΑ ΑΠΛΑ

ΕΛΛΙΟΤΡΙΒΕΙΑ
ΛΕΟΝΕΣ
ΛΩΡΙΑ
ΚΟΥΖΙΝΕΤΤΑ

ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΠΙΜΕΛΗΜΕΝΗ
ΠΑΣΗΣ ΑΛΛΗΣ ΑΝΩΤΕΡΑ

THE ASIATIC PETROLEUM C^O L^{TD}

ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΑ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΩΘΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

—SHELL MEX L^{TD}—

Σιγκλ Single, Ντομπλ Double, Τρίπλ Triple, Γκάλντεν Golden, Γκέαρ Gear.

ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

Ὁρυκτέλαια SHELL ἐξαιρετικῆς ποιότητος δι' αὐτοκίνητα πολυτελείας.

O. S. S. A. G. OELWERKE STERN - SONNEDOLN A. K. T. G. E. S

—ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΑ ΠΕΝΣΥΛΒΑΝΙΑΣ ΡΑΦΙΝΑΡΙΣΜΕΝΑ ΕΝ ΑΜΒΟΥΡΓΩ—

Εἰδικὰ ὀρυκτέλαια ἐξαιρετικῆς ποιότητος διὰ Μηχανὰς Ντίζελ Σερὶ Ντίζελ Σοδπερ. Ἡ Ἑταιρεία, κατόπιν πολυτῶν δοκιμῶν δι' ἕκαστον τύπον Μηχανῶν ἐν Γερμανίᾳ ἐνθα ἡ βιομηχανία τῶν Μηχανῶν Ντίζελ ὑπερτερεῖ πάσης ἄλλης Χώρας, παρήγαγεν εἰδικὰς ποιότητας διὰ πετρελαιομηχανάς.

ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΑ πάσης χρήσεως δι' αὐτοκίνητα, Ἀτμομηχανάς, Ἡλεκτρικοὺς Μετασχηματιστάς, Ἡλεκτρικὰς Μηχανάς, Κινητήρας Ἀεριοφωτός, Πηγομηχανάς, Συμπιεστάς Μηχανῶν Ντίζελ,

Τουρπινέλαια, Κυλινδρέλαια.

ΛΙΠΗ ΚΑΙ ΠΑΧΕΑ ΕΛΑΙΑ ΔΙΑ ΓΡΑΝΑΖΙΑ

ΒΑΖΕΛΙΝΑΙ ΚΑΙ ΛΕΥΚΑ ΕΛΑΙΑ ΔΙΑ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΝ ΧΡΗΣΙΝ

ASTRA ROMANA

ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΑ ΔΙ' ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ - ΒΑΡΟΝΕΛΑΙΑ - ΤΟΥΡΠΙΝΕΛΑΙΑ
ΚΥΛΙΝΔΡΕΛΑΙΑ διὰ μηχανὰς πάσης χρήσεως ἐξαιρετικῆς ποιότητος

ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΔΙ' ΟΛΗΝ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Π. Γ. ΜΑΚΡΗΣ & ΣΙΑ

ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΑΙ: Ἐν Ἀθήναις, Πειραιεὶ καὶ εἰς ἅπαντα τὰ Πρακτορεῖα καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα.